

SÁMEDIGGI
SÄMITIGGE
SÄÄ'MTE'ĜĜ
SAAMELAISKÄRJÄT

SAAMELAISKÄRJÄJEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2011

Hyväksytty saamelaiskäräjien kokouksessa 20.6.2012.

SISÄLLYS

1. SAAMELAISKÄRÄJIEN TOIMINNAN PERUSTEET	8
1.1. Saamelaiskäräjien asema ja tehtävät	8
1.2. Saamelaiskäräjien organisaatio	9
1.2.1. Organisaatiokaavio	9
1.2.2. Saamelaiskäräjien kokous	9
1.2.3. Hallitus	9
1.2.4. Puheenjohtaja	10
1.2.5. Lautakunnat	10
1.2.6. Sihteeristö	11
1.3. Saamelaiskäräjien talous ja talousarvion toteutuminen.....	13
2. SAAMELAISKÄRÄJIEN VARSINAINEN TOIMINTA VUONNA 2011	15
2.1. Yleistä.....	15
2.2. Keskeisimmät toimenpiteet eri aloilla	15
2.2.1. Saamelaiskäräjien yhteiskunnalliset vaikutusmahdollisuudet	15
2.2.2. Pohjoismainen saamelaissopimus	16
2.2.3. ILO:n alkuperäiskansasopimuksen nro 169 ratifiointiesteiden poistaminen	16
2.2.4. Saamen kieli	16
2.2.5. Kieliyhteistyö	17
2.2.6. Saamelaisen kulttuurin tukeminen	18
2.2.7. Elinkeino-, oikeus- ja ympäristöasiat	22
2.2.8. Biodiversiteettisopimuksen artikla 8(j):n toimeenpano	22
2.2.9. Koulutuspoliittinen vaikuttaminen ja oppimateriaalityö	24
2.2.10. Sosiaali- ja terveyspalvelut.....	25
2.2.11. Saamelaiskäräjien nuorisoneuvoston toiminta	28
2.2.12 Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmat.....	29
2.2.13. Saamelainen parlamentaarinen neuvosto	31
2.2.14. Saamelaiskäräjien kansainvälinen toiminta	32
2.2.15. Viestintä ja tiedottaminen.....	32
2.3. Lausunnot	33
2.4. Esitykset/aloitteet	35
2.5. Kannanotot, julkilausumat, muistiot ja muut	35
2.6. Sidosryhmätoiminta.....	36
2.6.1. Pysyväisluonteinen.....	36
2.6.2. Kertaluonteinen	38

SÁGADOALLI GEAHČASTAT JAHKÁI 2011

Doaibmajahki lei sámedikki beroštumiid goziheami dáfus hui ábas. Sámedikki barggu váttásnuhtii resursavátni, muhto unnánaš resursažiiguin liikká olahuvvoje oažžut buorit bohtosat. Mannan jahki gáibidii sámedikki bargiin go luohttámu-solbmuiinnai fatnama ja nanu bargobidjosa. Ovttasbargguin ja nanu áššedovdamušain sámediggi oaččui olu áigái, giitu sihke luohttámušolbmuid ja sámedikki bargiide jagi 2011 ovddas. Sáhttit leat čeavlát jagi 2011 barggus.

Resursavátnivuoda geažil sámediggi ii dađi bahábut nagodan gárvet sámedikki bargiidpolitihkalaš prográmma iige ovttasveardásašvuohta- ja dásseárvoplánaid. Prográmma ja plánaid loahpalaš vátnan ja dohkkeheapmi sirdásit ođđa sámediggái.

Sámediggi beasai vuosttaš geardde mielde ráđdehusprográmmašiehtadallamiidda ja dás duohko sámediggi bovdejuvvo mielde šiehtadallamiidda áššedovdin. Oaiveministtar Jyrki Kataisa ráđdehusprográmma lea historjjálaš sámiid sajádaga dáfus. Suopma bijai vuosttaš geardde virggálaš ulbmilin ráđdehusprográmma dásis ratifiseret ILO 169-soahpamuša ja čatnasii nannosit sámedikki ja sápmelaččaid sajádaga ollislaš gárgeheapmái.

Bušehttajagi loahpas gárvánii guhká vurdojuvvon sámi kulturguovddáš Sajos ja sámedikki čállingoddi muotkkui ođđa sajiide jagi loahpas. Sávaldahkan lea, ahte Sajos buktá miehtemielalaš váikkuhusaid sámi kultuvrii oba sámiid ruovttuguovllus.

Sámedikki válggat ordnejuvvoje čakčat. Válggaid jienastanproseanta bázii váida-lahtti vuollegažžan, veaháš vuollelii 50 %. Sivvan vuollegis jienastanprosentii ledje sihkarit ankke muhtin oassái jienasteami vuhtton buncaraggát. Sámedikki boahhte doaibmaáigodaga stuora hástalussan bohtánai leat váлгаortnega ja jienasteami gárgeaheapmi dakkárin, ahte jienasteapmi livččii nu álki go vejolaš iige dat dagahivčče jienasteddjiide ruđalaš massimiid.

Sámedikki válggaid olis čoggojun statistihka mielde sápmelaččaid mearri stuorra dásedit, mii lea buorre ášši. Fuolastuhtti lea sápmelaččaid jođálunvvi eretmuotkun sámi ruovttuguovllus, juo 65 % sápmelaččain orrot ruovttuguovllu olggobealde. Dilli bidjá hástalusa sámedikki bargui ja gáibida sámedikkis doaibmabijuid sáme-giela ja sámi kultuvrra dorvvasteami várás ruovttuguovllu olggobealdenai. Ovttaáigásaččat sámediggi galgá ain stuorit deattuoin dáhkidit sámi ruovttuguovllu ja sámi kultuvrra ealasuoda ruovttuguovllus, vai sámi kultuvra ja sámegealla seailuba nanusin sámi kultuvrra váimmosguovllus.

Sápmelaččaid iešmearridanriekti ii olláhuva dárbahassii bures riikkaidgaskasaš olmmošriektegeatnegasuodaid mielde. Girkonjárdgas dollojun sámi parlamentariihkkáriid goalmát konfereansa gáibidii julggaštusastis, ahte sámi parlamentáralaš orgánat galget ieža bastit meroštallat ja mearridit gii lea sápmelaš. Alimus hálddahušriekti (AHR) mearridii váldit sámedikki jienastanlogahallamii sámedikki oainnu vuostá dakkár olbmuid, geain ii leat eakti oktavuoha sámegealli ja sámi kultuvrii. Boahhte sámediggeáigodaga stuora hástalussan bohtánai leat sámedikki oainnu

meroštallan AHR:a odđa linnjemii ja doaibmabijuid ovddideapmi ja olláhuhttin linnjemiid mielde.

Birasministeriija ásahan biodiversiteahttasoaHPamuša álbmotlaš artihkal 8(j)-bargojoavku luobahii loahpparaporttas birasministeriijai 7.6.2011. Sámediggi oassálasttii hui vuoimmálaččat bargojoavkku bargui ja loahpparaportta válmmaštallamii. Bargojoavku válmmaštalai sápmelaččaid mánggahápmásašvuhtii gullevaš árbevirolaš dieđu suodjalandoaibmabijuid. Bargojoavku attii 28 dehálaš doaibmabidjoevttohusa ja 11 ávžžuhusa sierra ministeriijaide ja eiseválddiide sápmelaččaid árbevirolaš dieđu suodjaleami, ealáskahttima ja máhcaheami várás. Bargojoavkku loahpparaportta vuodul Suopma sáddii raportta artihkal 8(j):a olláhuhttimis biodiversiteahttasoaHPamuša čállingoddái. Doaibmajagi álggii Suoma luonddu mánggahápmásašvuoda suodjaleami ja suvdilis anu strategiija ja bargoprográmma beiven birasministeriija ásahan ng. biodiversiteahttabargojoavkku jođihemiin, man bargui sámediggi oassálastá. Strategiijas ja bargoprográmmas linnjejuvvo, mot artihkal 8(j)-bargojoavkku loahpparaportta doaibmabidjoevttohusat ja ávžžuhusat olláhuhttojuvvojit. Boahhte sámediggeáigodaga hástalussan boahánai leat artihkal 8(j)-bargojoavkku loahpparaportta evttohusaid ovddideapmi.

Jagi loahpas sámi parlamentáralaš ráđi jođiheapmi sirdásii Suoma sámedikkis Norgga sámediggái, mii álkidahtta Suoma sámedikki ruđalaš dili. Sámi parlamentarihkkáriid goalmát konfereansa ja sámi parlamentáralaš ráđi čoakkán lágiduvvui skábmamánu Girkonjárdgas. Konfereansa julggaštus attii nanu prinsihpa sámi parlamentáralaš ráđi boahttevaš bargui. Norgga, Ruota ja Suoma stáhtaid ja sámedikkiid šiehtadallamat davviriikkalaš sámi soaHPamuša ratifiserema várás joatkahuvve. Šiehtadallamiin lohkahte davviriikkalaš sámi soaHPamuša hámusdeavstta ja stáhtaid ja sámedikkiid álgofuomášumiid dasa ja easka dán álgolohkama maŋjel álgá soaHPamušdeavstta čálalaš hábmen.

Sámediggi oassálasttii Meahcceráđdehusa hálddašanođastusa válmmaštallamii. Meahcceráđdehusa hálddašanođastusain leat stuora váikkuhusat sámedikki bargui, sámi ruovttuguovllu eanangeavaheapmái ja dan stivremii sihke árbevirolaš sámi ealáhusaiguin bargama eavttuide. Leathan s. 90 % sámi ruovttuguovllu eanan- ja čáhceviidodagain Meahcceráđdehusa hálddus. Hálddašanođastusain sáhttet duddjojuvvo eavttut Ilo 169-soaHPamuša ratifiseremii. Bargu joatkahuvaš vel mángga bušeahttajagi áigge ja odđa sámediggi beassá linnjet oainnus Meahcceráđdehusa hálddašanođastussii mángganai háve.

Doaibmajagi válmmaštallojuvvui oahpahuš- ja kulturministeriija jođihemiin ovtasráđiid sámedikkiin doaibmabidjoprográmma sámegeiela ealáskahttima várás. Odđa ruvkeláhka bođii vuoibmái suoidnemánu. Ruvkelága mielde málbmaohcan, golledoidin dehe ruvkedoaibma ii oaččo geahnohuhttit sápmelaččaid mávssolaš eavttuid bargat iežas kultuvrra mielde. Ruvkeláhka, seamma ládje go jagi 2012 álggu rájes vuoibmái boahán čáhceláhka buorideaba sápmelaččaid riektesajádaga. Sámediggi oassálasttii vuoimmálaččat dáid lágaid válmmaštallamii. Ruvkeláhka buktá sámediggái maid odđa vásttolaš bargguid, maid dikšumii galgá oažžut lassiresurssaid. Riikkabeivviid vuodđoláhkaválljagoddi lea linnjen, ahte dát ng. sámi kultuvrra geahnohuhttima suodji, mii lea váldon Suoma lágaide ruvke- ja čáhcelága mielde, galget váldojuvvo maid eará sierralágaide, mat gusket sámi kultuvrra.

Hástalusá sámedikki boahhtevas bargui dagaha riikkagaskasaš ekonomiiaroassu ja dan váikkuhusat Suoma álbmotekonomiijai ja maid sámedikki ruhtadeapmái. Sámediggi galgá vuogáiduhittit doaimmas ja vuoruhit bargguidis, vai dat bastá atnit ávvira sámi riektesajádaga ovddideamis ja viidáseappot lágas mearriduvvon barguin fuolakeahhtá das, ahte resurssat unnot. Sámi kulturguovddáš Sajos, ráddehusprográmma, davviriikkalaš sámi soahpamuša joatkkašiehtadallamat, artihkal 8(j)-bargojoavkku loahpparaporta ja sámegielaid ealáskahttinprográmma addet sámediggeáigodaga bargui buori vuodu.

Eanodagas 22.5.2012

Juvvá Lemet
Sámedikki ságadoalli

PUHEENJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2011

Toimintavuosi oli saamelaiskäräjien edunvalvonnan kannalta hyvin tehokas. Saamelaiskäräjien toimintaa hankaloitti edelleen resurssipula, mutta vähillä resursseilla pystyttiin saamaan hyviä tuloksia aikaan. Kulunut vuosi edellytti niin saamelaiskäräjien henkilöstöltä ja luottamushenkilöiltä venymistä ja vahvaa työpanosta. Yhteistyöllä ja vahvalla asiantuntemuksella saamelaiskäräjät sai paljon aikaan, kiitokset niin luottamushenkilöille kuin saamelaiskäräjien henkilöstöllekin vuodesta 2011. Voimme olla ylpeitä vuoden 2011 työstä.

Resurssitilanteesta johtuen saamelaiskäräjät ei valitettavasti saanut valmiiksi saamelaiskäräjien henkilöstöpoliittista ohjelmaa eikä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmia. Ohjelman ja suunnitelmien viimeistely ja hyväksyminen siirtyy uudelle saamelaiskäräjille.

Saamelaiskäräjät pääsi ensimmäistä kertaa mukaan hallitusohjelmaneuvotteluihin ja jatkossa saamelaiskäräjät kutsutaan mukaan neuvotteluihin asiantuntijana. Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelma on historiallinen saamelaisten aseman kannalta. Suomi asetti ensimmäistä kertaa virallisesti tavoitteeksi hallitusohjelman tasolla ratifioida ILO 169-sopimus ja sitoutui vahvasti saamelaiskäräjien ja saamelaisten aseman kokonaisvaltaiseen kehittämiseen.

Budjettivuoden lopussa valmistui pitkään odotettu saamelaiskulttuurikeskus Sajos ja saamelaiskäräjien sihteeristö muutti uusiin tiloihin vuoden lopussa. Toiveissa on, että Sajos tuo positiivisia vaikutuksia saamelaiskulttuurille koko saamelaisten kotiseutualueella.

Saamelaiskäräjien vaalit järjestettiin syksyllä. Vaalien äänestysprosentti jäi valitettavan alhaiseksi, hieman alle 50 %.iin. Syyinä alhaiseen äänestysprosenttiin oli varmasti ainakin osittain äänestämässä ilmenneet ongelmat. Saamelaiskäräjien tulevan toimikauden suurena haasteena tulee olemaan vaalijärjestelmän ja äänestämisen kehittäminen sellaiseksi, että äänestäminen olisi mahdollisimman helppoa eikä aiheuttaisi äänestäjille taloudellisia menetyksiä.

Saamelaiskäräjien vaalien yhteydessä kerätyn tilaston mukaan saamelaisten määrä kasvaa tasaisesti, mikä on hyvä uutinen. Huolestuttavaa on saamelaisten kiihtyvä poismuutto pois saamelaisten kotiseutualueelta, jo 65 % saamelaisista asuu kotiseutualueen ulkopuolella. Tilanne asettaa haasteen saamelaiskäräjien toiminnalle ja edellyttää saamelaiskäräjiltä toimenpiteitä saamen kielen ja saamelaiskulttuurin turvaamiseksi kotiseutualueen ulkopuolella. Samanaikaisesti saamelaiskäräjien tulee yhä painokkaammin turvata saamelaisten kotiseutualueen ja saamelaiskulttuurin elinvoimaisuutta kotiseutualueella, jotta saamelaiskulttuuri ja kieli säilyvät vahvana saamelaiskulttuurin ydinalueella.

Saamelaisten itsemääräämisoikeus ei toteudu riittävän hyvin kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden mukaisesti. Kirkkoniemellä pidetty saamelaisparlamentaarikkojen kolmas konferenssi edellytti julistuksessaan, että saamelaisten parlamentaaristen elinten tulee itse voida määritellä ja päättää kuka on saamelainen. Korkein hallinto-oikeus (KHO) päätti ottaa saamelaiskäräjien vaaliluetteloon saamelaiskäräjien kannan vastaisesti sellaisia henkilöitä, joilla ei ole aitoa yhteyttä saamen kieleen ja saamelaiskulttuuriin. Tulevan saamelaiskäräjäkauden suurena haasteena tuleekin olemaan saamelaiskäräjien kannan määrittäminen KHO:n uuteen linjaukseen ja linjausten mukaisten toimenpiteiden esittäminen ja toteuttaminen.

Ympäristöministeriön asettama biodiversiteettisopimuksen kansallinen artikla 8(j)-työryhmä luovutti loppuraporttinsa ympäristöministeriölle 7.6.2011. Saamelaiskäräjät osallistui vahvasti työryhmän työhön ja loppuraportin valmisteluun. Työryhmä valmisteli saamelaisten luonnon monimuotoisuuteen liittyvän perinteisen tiedon suojelutoimenpiteitä. Työryhmä antoi 28 tärkeää toimenpide-esitystä ja 11 suositusta eri ministeriöille ja viranomaisille saamelaisten perinteisen tiedon suojelemiseksi, elvyttämiseksi ja palauttamiseksi. Työryhmän loppuraportin perusteella Suomi lähetti raportin artikla 8(j):n toimeenpanosta biodiversiteettisopimuksen sihteeristölle. Toimintavuonna alkoi Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategian ja toimintaohjelman päivittäminen ympäristöministeriön asettaman nk. biodiversiteettityöryhmän johdolla, jonka työhön saamelaiskäräjät osallistuu. Strategiassa ja toimintaohjelmassa linjataan, miten artikla 8(j)-työryhmän loppuraportin toimenpide-esitykset ja suositukset toteutetaan. Tulevan saamelaiskäräjäkauden haasteena tuleekin olemaan artikla 8(j)-työryhmän loppuraportin esitysten edistäminen.

Vuoden lopussa saamelaisen parlamentaarisen neuvoston puheenjohtajuus siirtyi Suomen saamelaiskäräjiltä Norjan saamelaiskäräjille, mikä helpottaa Suomen saamelaiskäräjien taloudellista tilannetta. Saamelaisparlamentaarikkojen kolmas konferenssi ja saamelaisen parlamentaarisen neuvoston kokous järjestettiin marraskuussa Kirkkoniemellä. Konferenssin julistus antoi vahvan ohjenuoran saamelaisen parlamentaarisen neuvoston tulevalle toiminnalle. Norjan, Ruotsin ja Suomen valtioiden ja saamelaiskäräjien neuvottelut pohjoismaisen saamelaissopimuksen ratifiointiseksi jatkuivat. Neuvotteluissa alettiin käydä läpi pohjoismaisen saamelaissopimuksen luonnostekstiä ja valtioiden ja saamelaiskäräjien alustavia huomioita siihen ja vasta tämän ensiluvun jälkeen alkaa sopimustekstin kirjallinen muotoilu.

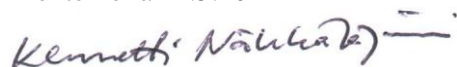
Saamelaiskäräjät osallistui Metsähallituksen hallinnonuudistuksen valmisteluun. Metsähallituksen hallinnonuudistuksella on suuria vaikutuksia saamelaiskäräjien työhön, saamelaisten kotiseutualueen maankäyttöön ja sen ohjaukseen sekä perinteisten saamelaiselinkeinojen harjoittamisedellytyksiin. Onhan n. 90 % saamelais-

ten kotiseutualueen maa- ja vesialasta Metsähallituksen hallinnassa. Hallinnon uudistuksessa voidaan luoda edellytykset Ilo 169-sopimuksen ratifioinnille. Työ jatkuu vielä useamman budjettivuoden ajan ja uusi saamelaiskäräjät pääsee linjaamaan kantaansa Metsähallituksen hallinnon uudistukseen useaankin kertaan.

Toimintavuonna valmisteltiin opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla yhteistyössä saamelaiskäräjien kanssa toimenpideohjelmaa saamen kielten elvyttämiseksi. Uusi kaivoslaki astui voimaan heinäkuussa. Kaivoslain mukaan malminetsintä, kullanhuuhtonta tai kaivostoiminta ei saa heikentää saamelaisten olennaisia edellytyksiä harjoittaa omaa kulttuuriaan. Kaivoslaki, samoin kun vuoden 2012 alussa voimaan astunut vesilaki parantavat saamelaisten oikeusasemaa. Saamelaiskäräjät osallistui vahvasti näiden lakien valmisteluun. Kaivoslaki tuo saamelaiskäräjille myös uusia vastuullisia tehtäviä, joiden hoitamiseen tulee saada lisäresursseja. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on linjannut, että tämä nk. saamelaisen kulttuurin heikentämisen suoja, joka on otettu Suomen lainsäädäntöön kaivos- ja vesilain myötä, tulee ottaa myös muihin saamelaiskulttuuria koskeviin erityislakeihin.

Haasteen saamelaiskäräjien tulevalle toiminnalle aiheuttaa kansainvälinen talouskriisi ja sen vaikutukset Suomen kansantalouteen ja myös saamelaiskäräjien rahoitukseen. Saamelaiskäräjien on sopeutettava toimintaansa ja priorisoitava tehtäviään, jotta se pystyy huolehtimaan saamelaisten oikeusaseman edistämisestä ja yhä lisääntyvistä lakisäätteisistä tehtävistään pienevistä resursseistaan huolimatta. Saamelaiskulttuurikeskus Sajos, hallitusohjelma, pohjoismaisen saamelaissopimuksen jatkoneuvottelut, artikla 8(j)-työryhmän loppuraportti ja saamen kielten elvyttämisohjelma antavat tulevan saamelaiskäräjäkauden työlle hyvän perustan.

Enontekiöllä 22.5.2012

Klemetti Näkkäläjärvi
Saamelaiskäräjien puheenjohtaja

1. SAAMELAISKÄRÄJIEN TOIMINNAN PERUSTEET

1.1. Saamelaiskäräjien asema ja tehtävät

Saamelaiskäräjät on lailla (974/95) asetettu saamelaisten korkein kulttuuri-itsehallintoelin, joka on aloittanut toimintansa vuoden 1996 alusta. Sen tarkoituksena on toteuttaa Suomen perustuslaissa (731/1999) saamelaisille turvattua kulttuuri-itsehallintoa.

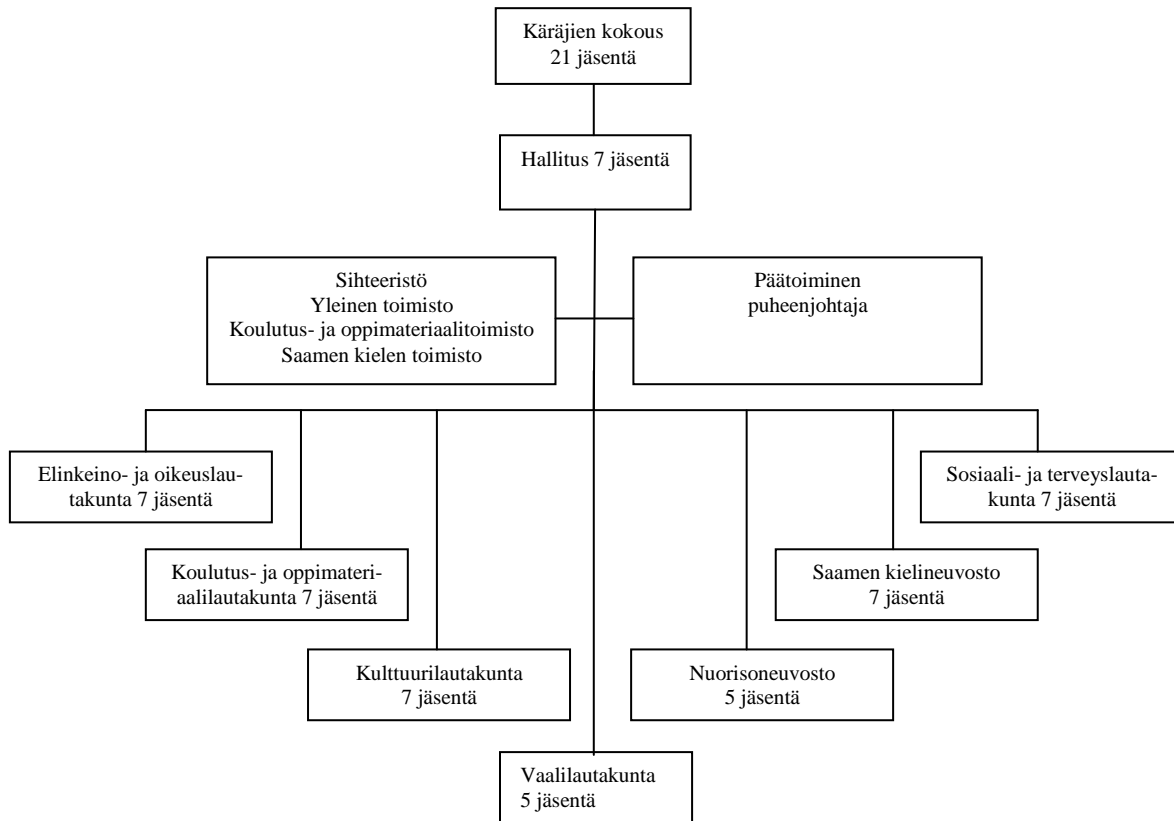
Saamelaiskäräjät toimii oikeusministeriön hallinnonalalla. Se ei ole osa Suomen valtionhallintoa. Saamelaiskäräjien 21 jäsentä ja 4 varajäsentä valitaan saamelaisten kesken joka neljäs vuosi toimeenpantavilla vaaleilla. Edustuksellisen luonteensa vuoksi Saamelaiskäräjät ilmaisee Suomen saamelaisten virallisen näkemyksen heitä koskevissa asioissa.

Saamelaiskäräjien tehtävänä on hoitaa saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria sekä heidän asemaansa alkuperäiskansana koskevat asiat. Saamelaiskäräjät edustaa saamelaisia kansallisissa ja kansainvälisissä yhteyksissä. Tehtäviinsä kuuluvissa asioissa saamelaiskäräjät voi tehdä viranomaisille aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja. Näissä asioissa saamelaiskäräjät käyttää lisäksi päätösvaltaa siten kuin sitä koskevassa laissa tai muualla lainsäädännössä säädetään.

1.2. Saamelaiskäräjien organisaatio

1.2.1. Organisaatiokaavio

Saamelaiskäräjien organisaatiota kuvaa seuraava kaavio:

1.2.2. Saamelaiskäräjien kokous

Saamelaiskäräjien kokous edustaa saamelaiskäräjien ylintä päätösvaltaa. Se kokoontuu 4-5 kertaa vuodessa. Saamelaiskäräjien kokous päättää pääsääntöisesti saamelaiskäräjien antamista lausunnoista, esityksistä ja muista kannanotoista. Valtioneuvosto määrää sen jäseniksi (21) ja varajäseniksi (4) ne 25 henkilöä, jotka saamelaisten kesken toimeenpannuissa vaaleissa ovat saaneet eniten ääniä kuitenkin niin, että saamelaisten kotiseutualueen jokaisesta kunnasta (Enontekiö, Inari, Sodankylä ja Utsjoki) Saamelaiskäräjien kokouksessa tulee olla vähintään kolme (3) jäsentä.

Saamelaiskäräjät kokoontui kertomusvuonna kolme (3) kertaa (4.3. Inarissa, 30.6. Inarissa ja 25.10. Inarissa). Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 16 asiaa.

1.2.3. Hallitus

Saamelaiskäräjien kokous asettaa saamelaiskäräjien varsinaisista jäsenistä vaalikaudeksi kerrallaan hallituksen, johon kuuluvat jäseninä saamelaiskäräjien kolme puheenjohtajaa ja neljä muuta jäsentä. Hallitus toimii saamelaiskäräjien

kokouksen alaisena ja sen ensisijaisena tehtävänä on vastata saamelaiskäräjien poliittisesta toiminnasta ja hallinnosta sekä huolehtia saamelaiskäräjien kokousten valmistelusta.

Hallitus kokoontui kertomusvuonna neljätoista (14) kertaa (21.1. puhelinkokous, 11.2. puhelinkokous, 18.2. videoyhteys, 22.2. puhelinkokous, 28.3. Rovaniemellä, 6.5. Inarissa, 31.5. ja 31.5. (jatkokokous) Inarissa, 16.6. Rovaniemellä, 11.7. Rovaniemellä, 14.9. Helsingissä, 7.10 Inarissa, 28.11. Inarissa ja 19.12. Inarissa). Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 112 asiaa.

1.2.4. Puheenjohtaja

Saamelaiskäräjät valitsee keskuudestaan päätoimisen puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa vaalikaudeksi kerrallaan. Puheenjohtajan tehtävänä on johtaa saamelaiskäräjien poliittista toimintaa ja edustaa saamelaiskäräjiä kansallisissa ja kansainvälisissä yhteyksissä.

Päätoimisena puheenjohtajana vaalikaudella 2008 – 2011 toimi FL Klemetti Näkkäläjärvi Enontekiöltä, I varapuheenjohtajana lehtori Irja Seurujärvi-Kari Helsingistä ja II varapuheenjohtajana kanttori Erkki Lumisalmi Inarista.

1.2.5. Lautakunnat

Saamelaiskäräjillä on kuusi (6) valmistelevaa lautakuntaa/neuvostoa; elinkeino- ja oikeus-, kulttuuri-, koulutus- ja oppimateriaali-, saamen kielineuvosto, sosiaali- ja terveyslautakunta sekä uusimpana nuorisoneuvosto. Näiden lisäksi vaalien valmistelua ja toimeenpanoa varten asetetaan vaalilautakunta.

Saamelaiskäräjien kokous valitsee kuhunkin lautakuntaan vaalikaudeksi kerrallaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja viisi muuta jäsentä sekä jokaiselle henkilökohtaisen varajäsenen. Nuorisoneuvostossa on lisäksi viisi (5) asiantuntijajäsentä, joilla on läsnäolo- ja puheoikeus neuvoston kokouksissa.

Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla saamelaiskäräjien jäseniä nuorisoneuvostoa lukuun ottamatta. Lautakunnat toimivat hallituksen alaisina ja niiden tehtävänä on valmistella toimialaansa kuuluvia asioita. Kulttuuri-, koulutus- ja oppimateriaali- sekä saamen kielen lautakunta käyttävät lisäksi saamelaiskäräjien työjärjestyksessä määrättyissä asioissa itsenäistä ratkaisuvallaa.

Elinkeino- ja oikeuslautakunnan sihteerinä on toiminut kertomusvuonna lakimiessihteerinä Aimo Guttorm. Lautakunta ei kokoontunut kertomusvuonna.

Koulutus- ja oppimateriaalilautakunnan sihteerinä toimi koulutussihteerinä Ulla Aikio-Puoskari. Oppimateriaaleja koskevien asioiden esittelijöinä toimivat oppimateriaalinsihteerinä Hannu Kangasniemi ja oppimateriaalisuunnittelijana Anni Näkkäläjärvi. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna viisi (5) kertaa.

Kulttuurilautakunnan sihteerinä on toiminut kulttuurisihteeriksi Inker-Anni Sara, osittaisella virkavapaalla 1.1-31.12. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna viisi (5) kertaa.

Kielineuvoston sihteerinä toimivat vs. saamen kieliainsihteeriksi Outi Paadar ja saamen kieliturvasihteeriksi Siiri Jomppanen. Kielineuvosto piti neljä (4) kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 13 asiaa.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan sihteerinä on toiminut sosiaali- ja terveystieteiden sihteeriksi Pia Ruotsala. Posken saamelaisyksikön asioiden valmistelusta vastasi suunnittelija Sari Guttorm ja hänen virkavapautensa aikana Lydia Heikkilä. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna seitsemän (7) kertaa. Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 41 asiaa.

Nuorisoneuvoston sihteerinä on toiminut yo Niina Siltala virkavapaalla 8.9.–31.12.2011 ja merkonomi Inka Nuorgam 19.9–31.12.2011. Pohjoismaista nuorten konferenssia oli valmistelemaan työharjoittelija Henriikka Mikkola 22.8.–31.10.2011. Nuorisoneuvosto on pitänyt vuoden 2011 aikana neljä (4) kokousta ja kaksi (2) konferenssi-työryhmän kokousta. Lisäksi on ollut kaksi (2) koulutusta.

Saamelaiskäräjien kokous asetti kokouksessaan 11.3.2010 vaalilautakunnan. Vaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja neljä muuta jäsentä, joista kullakin on henkilökohtainen varajäsen. Vaalilautakunnan puheenjohtajaksi valittiin Pekka Aikio. Varapuheenjohtajaksi vaalilautakunta valitsi keskuudestaan Marjaana Aikion.

Vaalilautakunta piti kymmenen kokousta vuonna 2011. Vaalilautakunnan toimistossa työskenteli kertomusvuonna vaalilautakunnan sihteerinä Sinikka Mäkinen ja toimistosihteerinä Inka Nuorgam ja Minna Lehtola.

1.2.6. Sihteeristö

Sihteeristö jakaantuu yleiseen toimistoon, saamen kielen toimistoon sekä koulutus- ja oppimateriaalitoimistoon. Sihteeristön toimitilat olivat väliaikaisesti Inarissa kolmessa eri toimipaikassa. Sihteeristön keskuspaikka oli Inarin Riutulassa, luontomatkailu- ja nuorisokeskus Vasatokalta vuokratuissa tiloissa. Sen lisäksi oli kaksi toimipistettä Inarin kirkonkylällä. Lisäksi sihteeristöllä on sivutoimipisteet Utsjoella ja Enontekiöllä.

Yleisen toimiston tehtävänä on hoitaa saamelaiskäräjien talous-, henkilöstö- ja muuta yleishallintoa koskevat ja toimistojen toiminnan yhteensovittamiseen liittyvät asiat sekä asiat, joita ei ole määrätty muiden toimistojen hoidettaviksi. Yleisessä toimistossa on päätoiminen hallintopäällikön, lakiasiainsihteerin, kulttuurisihteerin, sosiaali- ja terveystieteiden sihteerin, nuorisosihteerin, taloussihteerin, hallintosihteerin ja toimistosihteerin virka.

Saamen kielilain (1086/03) toimeenpanoa varten saamelaiskäräjien alaisuudessa toimii saamen kielen toimisto (Valtioneuvoston asetus saamen kielilain täytäntöönpanosta 2004/108, A1727/95). Saamen kielen toimiston päätehtävänä on huolehtia saamen kielilain mukaisten käännösten toimittamisesta eri viranomaisille ja laitoksille sekä avustaa niitä saamenkielentaitoisten tulkkien hankkimisessa sekä

antaa yhdessä saamen kielineuvoston kanssa vaalikausittain saamelaiskäräjille saamen kielilain 29 §:n tarkoittaman kertomuksen saamen kieltä koskevan lainsäädännön soveltamisesta, saamelaisten kielellisten oikeuksien toteutumisesta ja kielilojen kehityksestä.

Saamen kielen toimistossa on kuusi (6) vakinaista kielenkääntäjän virkaa sekä kieliturvasihteerin ja kieliainsihteerin virka. Kielenkääntäjien viroista neljä (4) on pohjoissaamen -, yksi (1) inarinsaamen ja yksi (1) koltansaamen kääntäjän virka. Saamen kielitoimistossa kieliturvasihteerin virassa toimii OTM Siiri Jomppanen.

Koulutus- ja oppimateriaalitoimiston tehtävänä on hoitaa saamelaisten koulutusta ja saamen kielen ja saamenkielistä opetusta sekä saamenkielisen oppimateriaalin valmistamista koskevat asiat. Toimistossa on päätoiminen koulutussihteerin, oppimateriaalinsihteerin, oppimateriaalisuunnittelijan ja toimistosihteerin virka.

1.3. Saamelaiskäräjien talous ja talousarvion toteutuminen

Saamelaiskäräjien toiminta rahoitetaan pääosin valtion talousarviovaroin siitä annetun lain 2 §:n mukaisesti. Kertomusvuonna saamelaiskäräjät sai valtion- ja muita avustuksia yhteensä 5.210.182,22 euroa seuraavasti:

- Oikeusministeriön avustukset 2.357.344,66 euroa
 - Yleinen toimintaan 1.543.893,37 €
 - Saamelaisen parlamentaarisen neuvoston puheenjohtajuuden hoitamiseen 30.000,00 €
 - Arvonlisäveromenettelyn selvittämistyöhön 10.000,00 €
 - Sajoksen irtokaluste- ja av-laitteiden hankintaan 386.382,83€
 - Pohjoismaiseen kieliyhteistyöhön 84.093,00 €
 - Pohjoismaisen saamelaissopimuksen valmisteluun 3.538,13€
 - Saamelaiskäräjävaalien järjestämiseen 299.437,33€
- Opetushallituksen avustus 290.000,00 euroa,
 - Saamelaiseen oppimateriaalituotantoon 290.000,00 €
- Opetus- ja kulttuuriministeriön avustukset 1.144.279,20 euroa
 - Saamelaisnuorten taidetapahtuman järjestämiseen 15.000,00 €
 - Pohjoismaisten saamelaisjärjestöjen tukemiseen 30.000,00 €
 - Saamenkielisen kulttuurin edistäminen ja saamelaisjärjestöjen toiminnan tukemiseen sekä Utsjoen saamelaiskirkkotupien ylläpitoon 205.867,13€
 - Saamelaisnuorten toimintaan 114.554,91 €
 - Saamelaisen lastenkulttuurikeskuksen toimintaan 70.062,36 €
 - ” Johti nuorra” –hankkeeseen 8.000,00 €
 - Saamelaisten mediakasvatuksen kehittämiseen 54.090,67 €
 - Alkuperäiskansojen elokuvakeskuksen toimintaan 57.000,00 €
 - Saamelaismusiikkikeskuksen toimintaan 98.878,96 €
 - Saamelaisten kieli- ja kulttuuripesätoiminnan tukemiseen 390.825,17 e
 - Saamelaisten kielikylpykerhotoiminnan tukemiseen 100.000,00 €
- Sosiaali- ja terveysministeriön avustukset 442.087,03 euroa,
 - Saamenkielisten sosiaali- ja terveystalveluiden turvaamiseen 388.565,14 €
 - Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen saamelaisyksikön toimintaan 52.500,00 € (*maksettu Lapin yliopiston kautta*)
 - SaKaste Saamelaisten sosiaali- ja terveystalveluiden kehittämisrakenne –hankkeeseen 1.021,89 €
- Muut rahoitusavustukset 976.471,33 euroa
 - EU-rahoitustuet projekteihin 926.945,01 €
 - Muut avustukset 49.526,32 € (*Inarin, Utsjoen, Sodankylän ja Enontekiön kunnat, Lapin yliopisto, Sámetinget Norja, Interreg- projekti, muut avustukset*)

Saamelaiskäräjien talousarvion rakennetta muutettiin vuonna 2011 niin, että menot on nyt ryhmitelty toiminnanaloittain ja lisäksi talousarvion laadinnassa noudatetaan budjetointiin liittyvää ns. täydellisyysperiaatetta, jonka mukaisesti talousarvioon otetaan kaikki sen laadintahetkellä tiedossa olevat tulot ja menot.

Vuoden 2011 valtion talousarvion oikeusministeriön pääluokassa osoitettiin 1.621.000 euroa avustusta saamelaiskäräjien varsinaiseen toimintaan eli saman verran kuin vuoden 2010 varsinaisessa valtion talousarviossa. Tämän lisäksi valtion

vuoden 2011 kolmannessa lisätalousarviossa osoitettiin 40 000 lisäavustus saamelaiskäräjille, mistä 30 000 oli tarkoitettu Saamelaisen parlamentaarisen neuvoston puheenjohtajuuden hoitamisesta aiheutuviin menoihin ja 10 000 euroa saamelaiskulttuurikeskuksen toiminnan käynnistämiseen liittyvän arvonlisäveromenettelyn selvittämiskuluihin.

Saamelaiskäräjien vuoden 2011 talousarvio toteutui hyvin, sillä toteutuneet kulut vastaavat pääosin talousarvion mukaisia määrärahavaroja. Oman toiminnan tuotot sekä rahoitustoiminnan tuotot lisääntyivät edellisestä vuodesta, minkä ansiosta tilinpäätös osoittaa 11 087,62 ylijäämää. Edellisten vuosien voittovarot huomioiden taseen mukainen oma pääoma on nyt jo yli 178 000 euroa. Oman pääoman vahvistuminen parantaa saamelaiskäräjien maksuvalmiutta.

Tilinpäätöksen tase osoittaa siirtosaamisten määrän olevan 876 511,12 euroa, mikä on huomattavasti enemmän kuin vuonna 2012. Siirtosaamisten lisääntyminen johtuu saamelaiskulttuurikeskuksen toteuttamisprojektista, sillä saamisista on 823 427 euroa kyseiseen projektiin kuuluvia avustussaamisia.

Kertomusvuonna käräjien maksuvalmius on joutunut poikkeuksellisen koville, erityisesti loppuvuodesta saamelaiskulttuurikeskus Sajoksen irtokaluste- ja laitehankintojen vuoksi. Näistä hankinnoista noin puolet katettiin kulttuurikeskuksen EU-toteuttamisprojektin varoilla. EU-saamisten maksatus on hidasta ja se laahaa useita kuukausia jäljessä niin, että esimerkiksi kertomusvuoden marras-joulukuussa tehtyjä isoja kaluste- ja laitehankintoja koskevat maksatushakemukset ovat edelleen ratkaisematta rahoittajaviranomaisella. Tilanne kuitenkin helpottuu sen jälkeen kun kulttuurikeskuksen EU-projekti päättyy maaliskuun lopussa 2012 ja kaikki projektia koskevat EU-saamiset on saatu kassaan.

Saamelaiskäräjälain 3 a luvussa säädetään käräjien kirjanpidosta ja tilintarkastuksesta. Käräjien tilintarkastajina toimikaudeksi 2008 – 2011 valittiin alun perin HTM Irja Herkman (varalla JHTT Klaus Krokfors) oikeusministeriön puolesta ja varanotaari Johan-Oula Juuso (varalla Pekka Tuomivaara) saamelaiskäräjien puolesta. Herkmanin ja Juuson erottua tehtävästään alkuvuodesta 2010 heidän tilalleen valittiin JHTT Klaus Krokfors (varalla JHTT Jenni Leppälähti) oikeusministeriön ja KHT Risto Hyvönen (varalla Pekka Tuomivaara) saamelaiskäräjien puolesta.

Varatilintarkastaja Jenni Leppälähten erottua tehtävästään syksyllä 2011 oikeusministeriö nimesi hänen tilalleen tilintarkastusneuvos Pekka Ihalaisen (JHTT) jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

2. SAAMELAISKÄRÄJIEN VARSINAINEN TOIMINTA VUONNA 2011

2.1. Yleistä

Saamelaiskäräjien varsinainen toiminta käsittää esitysten, aloitteiden ja muiden kannanottojen tekemisen sekä lausuntojen antamisen eri viranomaisille.

Lisäksi saamelaiskäräjät valvoo saamelaisten oikeuksia ja etuja neuvottelemalla eri viranomaisten kanssa saamelaisia erityisesti koskevista asioista. Saamelaiskäräjät on myös edustettuna lukuisissa kansallisissa ja myös joissakin kansainvälisissä elimissä.

Saamelaiskäräjien vaalikauden työtä ohjaa saamelaiskäräjien toiminta-ohjelma vuosille 2008 - 2011. Saamelaiskäräjät on selvittänyt toimintaohjelman toteutumista.

Seuraavassa on selostettu kertomusvuoden tavoitteet ja arvioitu, miten tavoitteet on saavutettu ja miten saavutetut tulokset vastaavat taloudellisia panostuksia, ja sen jälkeen on lueteltu kertomusvuonna annetut lausunnot ja tehdyt esitykset/aloitteet sekä kannanotot, muistiot ja sopimukset, jotka on liitetty täydellisinä toimintakertomuksen loppuun. Lisäksi on esitelty kertomusvuoden sidosryhmätoiminta.

2.2. Keskeisimmät toimenpiteet eri aloilla

2.2.1. Saamelaiskäräjien yhteiskunnalliset vaikutusmahdollisuudet

Saamelaisten perustuslaissa turvatun oikeudellisen aseman suhteen ei tapahtunut merkittävää edistymistä. Saamelaiskäräjät on osallistunut moniin laajoihin lainsäädäntöhankkeisiin antamalla lakiesityksistä lausuntoja, ollut kuultavana eduskunnan valiokunnissa ja käynyt esityksistä saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaisia neuvotteluja. Edelleen useat viranomaiset tulkitsevat 9 §:n neuvottelovelvoitteen täyttyvän pelkän neuvottelutilanteen järjestämisen perusteella eikä aitoon vuorovaikutukseen edelleenkään pyritä. Saamelaiskäräjät on osallistunut aktiivisesti eri työryhmien työhön ja valvonut saamelaisten etuja eri hankkeissa ja edunvalvonnassaan. Saamelaiskäräjät on mm. osallistunut arktisen taustaryhmän ja arktisen neuvottelukunnan työhön, jotka muodostavat kantoja Suomen kansainväliseen ja kansalliseen arktiseen politiikkaan. Saamelaiskäräjät pääsi kertomusvuonna ensimmäistä kertaa osallistumaan hallitusneuvotteluihin asiantuntijana. Myös jatkossa saamelaiskäräjät pääsee osallistumaan hallitusneuvotteluihin ja olemaan eri työryhmien käytössä ja pyrkien vaikuttamaan hallitusneuvottelijoihin keskeisten saamelaisasioiden saamisesta hallitusohjelmaan. Saamelaiskäräjät antoi kertomusvuonna lausuntoja yhteensä 40 kpl, aloitteita ja esityksiä 9 kpl sekä muistioita ja kannanottoja 14 kpl, yhteensä 63.

Saamelaiskäräjien tehokasta toimintaa ja vaikutusmahdollisuuksia heikentää resurssipula. Saamelaiskäräjät on ollut kuitenkin hyvin toimintakykyinen ja pystynyt vaikuttamaan keskeisiin saamelaisten oikeusasemaa koskeviin hankkeisiin ja

toimimaan myös aloitteellisesti. Erityisen suuri tarve lisäresursseille on saamelaiskäräjien elinkeino- ja ympäristösektorille, johon kohdistuu suurin osa lausuntopyyntöistä ja kyseisen alan piiristä käydään suurin osa viranomaisneuvotteluista. Välitön tarve olisi kaksinkertaistaa saamelaiskäräjien resurssit nykyisestä yleisen valtionavustuksen 1.630.000 euron määrästä.

Pääministeri Jyrki Kataisen uuden hallitusohjelman tavoitteena on saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ja saamelaiskäräjien toimintaedellytyksien kehittäminen. Tavoitteiksi on myös kirjattu pyrkimys turvata saamelainen kulttuurinen tapa ja perinne käyttäen luontoa osana kansallista biodiversiteettistrategian toimeenpanoa, saamen kielen elvyttämishallituksen toimenpiteiden toteuttaminen ja tähän tarvittavien resurssien turvaaminen sekä yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa kansallisen kielistrategian laatiminen.

2.2.2. Pohjoismainen saamelaissopimus

Valtioneuvosto asetti 10.3.2011 kuusijäsenisen valtuuskunnan pohjoismaisesta saamelaissopimuksesta käytäviin neuvotteluihin Suomen, Ruotsin ja Norjan välillä. Valtuuskunnan puheenjohtajana toimii oikeusministeriön edustaja, saamelaiskäräjillä on kolme jäsentä valtuuskunnassa. Pohjoismaisen saamelaissopimuksen jatko-neuvottelut on tarkoitus saattaa valmiiksi viiden vuoden kuluessa.

2.2.3. ILO:n alkuperäiskansasopimuksen nro 169 ratifiointiesteiden poistaminen

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman tavoitteena on hallituskauden aikana ratifioida itsenäisten maiden alkuperäis- ja heimokansoja koskeva kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleissopimus 169.

2.2.4. Saamen kieli

Saamen kielineuvosto on kertomusvuonna valmistellut toimialaansa kuuluvat saamelaiskäräjien esitykset, aloitteet, lausunnot ja muut kannanotot, jotka koskevat saamen kieltä ja saamelaisten kielioloja.

Saamen kielen toimistossa on käännetty pienempien käännöstöiden lisäksi eduskuntasananasto inarinsaameksi, joka on tarkistustyötä vaille valmis. Saamelaiskäräjien yleiskokous perusti budjetissaan vuonna 2010 saamen kieliteko (sami gielladahku) tunnustuspalkinnon ja hallitus hyväksyi saamen kielineuvoston esityksestä kieliteko – palkinnon sääntöjen muuttamisen, siten että kieliteko – palkinto myönnetään joka toinen vuosi. Saamen kielineuvosto myönsi järjestyksessä toisen kieliteko -palkinnon sääntöjen tarkoituksen mukaisesti Enontekiön Hetassa toimivalle ryhmäperhepäiväkoti Miessille ja Sami Duodji ry valitsi duojar, Matleena Fofonoffin valmistamat *juuriastiat* tunnustuspalkinnoksi. Saamen kielineuvoston edustajat ojensivat palkinnon 7.12.2011 ryhmäperhepäiväkoti Miessissä järjestetyssä tilaisuudessa.

Suomessa on aloitettu vuonna 2010 saamen kielten elvytysohjelman suunnittelu-työ. Opetus- ja kulttuuriministerin asettama työryhmä valmisteli esityksen saamen

kielten elvytysohjelmaksi ja esitys elvytysohjelmaksi luovutettiin vuoden 2012 alkupuolella. Saamen kielten elvyttämiseen liittyen Saamelaiskäräjät järjesti 13.9.2011 seminaarin eduskunnan Pikkuparlamentissa. Seminaarin tarkoituksena oli tuoda näkyvyyttä saamen kielten tilanteeseen ja kielen elvyttämisen tärkeyteen.

Saamelaiskäräjät on aloittanut selvityksen suunnittelun Suomessa puhuttavien saamen kielten nykytilasta. Saamelaiskäräjät on saanut tarkoitusta varten opetusministeriöltä 30 000. euroa (jäljellä 16 000 euroa) sekä oikeusministeriöltä 25 000 euroa työtä varten. Selvitystyö on aloitettu vuonna 2010, mutta henkilöresurssien puuttumisen vuoksi työtä ei jatkettu kertomusvuonna.

Saamen kieliainsihteeri on kutsuttu vakituisesti asiantuntijaksi Kotimaisten kielten keskuksen (Kotimaisten kielten tutkimuskeskus 31.12.2011 saakka) saamen kielen lautakuntaan ja kieliainsihteeri on huolehtinut kertomusvuonna myös Suomen vähemmistökielten yhteistyöelimen FiBLULin sihteerin tehtävistä osana työtehtäviään. FiBLUL piti vuosikokouksen Helsingissä 8.6.2011. Saamelaiskäräjät on mukana vähemmistökielten verkostossa Network to Promote Linguistic Diversity (NPLD) liitännäisjäsenenä. NPLD:n vuosikokous pidettiin Ruotsin Eskilstunassa 16.10.2011.

2.2.5. Kieliyhteistyö

Saamelainen parlamentaarinen neuvosto (SPN) on Norjan, Ruotsin ja Suomen saamelaiskäräjien yhteistyöelin. SPN on päättänyt saamen kieliyhteistyön uudelleen järjestämisestä. SPN kokous vuonna 2009 päätti (SPR 06/2009) että uudistamistyöstä vastaa Suomen saamelaiskäräjät. SPN:n suosituksesta Suomen, Norjan ja Ruotsin saamelaiskäräjät käynnistivät vuoden 2011 alussa Interreg -rahoitteisen SáFá -esiselvityshankkeen (28.3.2011 – 30.9.2011) yhteispohjoismaisen saamen kielen tutkimus- ja ammatti/resurssikeskuksen perustamiseksi. Tavoitteena oli laatia selvitys keskuksen perustamiseksi ja laatia Interreg -jatkorahoitushakemus yhteispohjoismaisen saamen kielen tutkimus- ja ammatti/resurssikeskuksen perustamisen kokeilua varten. SáFá -esiselvityshankkeen loppuraportti *Yhteispohjoismaisen saamen kielen tutkimus- ja ammatti/resurssikeskuksen perustaminen* valmistui 27.9.2011. Loppuraportin mukaan, kun saamen kielen tutkimus- ja ammatti/resurssikeskus perustetaan, saamen kieliammatilliset tehtävät siirtyvät Saamen kielilautakunnalta keskukselle. SPN täysikokous Kirkkoniemessä käsitteli pohjoismaista saamen kieliyhteistyötä marraskuussa 2011.

Esiselvityshankkeen yhteistyökumppanit olivat Norjan, Ruotsin ja Suomen saamelaiskäräjät ja Suomen saamelaiskäräjien omarahoitusosuudeksi varattiin 3600 €. Esiselvityshankkeen kokonaisbudjetti oli 45 385 euroa. SáFá – esiselvityshanke kesti kuusi (6) kuukautta ja selvitystä varten palkattiin projektipäällikkö Hanna Mattila. Hankkeen ohjausryhmään valittiin edustajat Suomen, Ruotsin ja Norjan saamelaiskäräjiltä.

Loppuraportin pohjalta kolmen maan saamelaiskäräjät jättivät 1.12.2011 jatkohankemuksen Interreg Sápmi ohjelmalle ja Suomen hankepartneri jätti 15.12. kansallisen rahoituksen rahoitushakemuksen Lapin liitolle. Ruotsin ja Norjan saamelaiskäräjät huolehtivat tahoillaan kansallisesta vastinrahoituksesta ja omarahoitusosuudesta.

Saamen kielilautakunta (SKL) toimii Saamelaisen parlamentaarisen neuvoston alaisuudessa. Saamen kielilautakunnassa ovat edustettuna kaikki standardoidut saamen kielet. Saamen kielilautakunnan uudelleen organisoinnin vuoksi SPN on nimennyt lautakunnan jäsenet vuoden 2011 loppuun. Suomen saamelaiskäräjien edustajina toimintavuonna seuraavat henkilöt: Vesa Guttorm (Petra Magga -Vars), Petter Morottaja (Ilmari Mattus) ja Erkki Lumisalmi (Jouni Moshnikoff). Yhteisen saamen kielilautakunnan toimikausi päättyi vuoden 2011 lopussa (31.12.2011) ja uutta lautakuntaa ei ole nimetty.

Suomen saamelaiskäräjien osuus saamen kielilautakunnalle on (enintään) 24 000 €. Lautakunta antaa oman toimintakertomuksensa vuosittain. Saamen kielilautakunta piti yhden täysikokouksen Koutokeinossa, jonka yhteydessä pidettiin miniseminaari. Miniseminaarissa pääteemana oli kieliyhteistyön uudelleen organisointi ja kielilautakunnan jäsenet kertoivat näkökulmiaan uudelleen organisoinnista. Osallistujien mukaan rajat ylittävää sanastotyötä tulee jatkaa.

Kieli- ja sanastotyöryhmät kokoontuvat tarpeen mukaan ja pitivät kokouksena erikseen. Kertomusvuonna inarinsaamen-, eteläsaamen- ja pohjoissaamenkielten terminologiaryhmät ovat kokoontuneet. Pohjoissaamenkielen terminologiaryhmä on kokoontunut kerran käsittelemään arkeologian ja hammashoidon sanastoa. Ryhmä käsitteli 580 termiä. Eteläsaamenkielinen terminologiaryhmä kokoontui neljä kertaa ja käsitteli 1300 termiä. Inarinsaamenkielen terminologiaryhmä piti yhden kokouksen ja käsitteli 1550 termiä.

SKL on pyrkinyt tukemaan hankerahoituksellaan pienimpiä saamenkieliä. Kertomusvuonna rahoitetut hankkeet ovat inarinsaamen- ja englanninkielinen lastenkirja *Muštottes uárree - Forgetful squirrel (julkaistu 12.9.2011)*, koltansaamenkielinen lastenkirja *Kå'lluõrãž - Nuõrttsaa'mi mainnãz (Koltankielisiä kertomuksia)*, koltansaamenkielinen *Saa'mi kiõtt-tuãjjsãã'nnke'rjj säämas da lääddas (Kolttien Perinnekäsityösanakirja koltta-suomi)*, ja lisäksi eteläsaamen kielen kielioppikirja. Lisäksi SKL jatkoi aloittamiaankin hankkeita, jotka oli tarkoitus päättää vuoden 2011 loppuun mennessä.

2.2.6. Saamelaisen kulttuurin tukeminen

Saamelaiskäräjien kulttuurilautakunnan keskeisimpiä toimintoja vuonna 2011 oli opetus- ja kulttuuriministeriön saamelaiskäräjille myöntämän valtionavustuksen 205 000 euroa (ns. saamelainen kulttuurimääräraha) jakaminen, josta saamenkielisen kulttuurin edistämiseen ja saamelaisjärjestöjen toimintaan 193 000 euroa ja 12 000 euroa Utsjoen saamelaiskirkkotupien ylläpitoon. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi lisäksi Saamelaiskäräjille valtionavustuksena 200 000 euroa käytettäväksi saamelaisen taiteen ja kulttuurin edistämiseen vuonna 2011, josta määrärahasta kulttuurilautakunta jakoi 30 000 euroa avustuksina Pohjoismaisten saamelaisjärjestöjen tukemiseen. Avustuksia jaettiin pohjoismaisille saamelaistaidejärjestöille, Saamelaisneuvoston Suomen jaostolle ja sen kansalliselle jäsenjärjestölle. Edellä mainituista valtionavustuksista edellisvuonna myönnettyjen avustusten tiliselvitysten periminen ja edelleen tiliselvittäminen opetus- ja kulttuuriministeriöön oli toinen keskeinen kulttuurilautakunnan tehtävä. Toimintavuonna 2011 tämä tarkoitti yhteensä 480 000 euroa.

Karkeasti jaoteltuna saamelaisesta kulttuurimäärärahasta myönnettiin vuonna 2011 avustuksia yhdistysten toiminta-avustuksina 32,3 %, varsinaisena kulttuuritukena 44,3 % ja julkaisutukena 11 %. Saamelaiskäräjät turvasi saamelaisen kansalaisyhdistyksen aktiivista toimintaa tukemalla 16 paikallista saamelaisyhdistystä yhteensä 66 200 euron toiminta-avustuksin. Varsinaiseen kulttuuritukeen kuuluville sektoreille myönnettiin projektiavustuksia ja työskentelyapurahoja yhteensä 90 800 euron edestä.

Yhdistyksille myönnettävillä projektiavustuksilla (varsinainen kulttuurituki) saamelaisyhdistykset vahvistivat saamelaista yhteisöllisyyttä järjestämällä mm. kulttuuritapahtumia (27 000 €), joista mainittakoon perinteinen vanhusten tapahtuma, Hetan Marian päivien juhlat ja Skábmagovat alkuperäiskansojen elokuvafestivaali. Sektorille muu kulttuurituki (varsinainen kulttuurituki; 39 000 €) myönnettyillä avustuksilla saamelaisyhdistykset organisoivat mm. saamelaista yhteisöllisyyttä ja kielen elvytystä tukevia projekteja esim. leirien ja erilaisten tapaamisten muodossa. Suurin avustus kohdentui saamen käsityö, duodji, perusnäyttelyesineiden hankintaan Saamelaiskulttuurikeskus Sajokseen. Muita tuettuja projekteja olivat mm. inarinsaamenkielisen nettilehden julkaiseminen, saamenkielisen tietopelin työstäminen ja Sápmi Talent tapahtuman järjestäminen.

Varsinaiseen kulttuuritukeen kuuluvia saamelaista kirjallisuutta, kuvataidetta, saamelaisia käsityön tekijöitä, saamelaista elokuvaa ja multimediaa sekä musiikkia tuettiin yhteensä 24 800 eurolla. Edellä mainituista sektoreista tukea saaneista projekteista mainittakoon kolttasaamelaisen perinteisen tiedon tietokannan kokoaminen, projekti saamelaisnuorten ohjaamiseen saamelaisten juhla-asusteiden neulomisessa ja pukeutumisessa sekä ensimmäisen saamenkielisen rap-cd-levyn tuottaminen ja julkaiseminen.

Saamelaisen kulttuurimäärärahan turvin saamelaiskäräjät tuki laaja-alaisesti saamelaista taidetta sekä järjestö- ja julkaisutoimintaa. Kulttuurilautakunta piti toimintavuonna 2011 viisi kokousta.

Saamelainen lastenkulttuurikeskus

Saamelainen lastenkulttuurikeskus MÁNNU pyrkii toiminnallaan vahvistamaan saamelaislasten- ja nuorten identiteettiä. Käytännön yhteistyötahoina toimivat pääsääntöisesti saamelaisten kotiseutualueen koulut, päiväkodit ja kielipesät, joiden kautta projektin kohderyhmä, saamelaisalueen alle 18 - vuotiaat saamelaislapset ja nuoret, tavoitetaan vaivattomasti. Saamelaisen lastenkulttuurikeskuksen kehittämisaikataulu on kirjattu viisivuotiskaudelle 2009 -2013 seuraavasti: saamelaisnuorten kulttuuri-identiteetin vahvistaminen, perinteiset käden taidot, kulttuurinen sisältötuotanto ja rajojen välisen yhteistyön kehittäminen. Toiminnallaan MÁNNU edistää saamelaisen perinteisen tiedon siirtymistä nuoremmille sukupolville. Kulttuurin tuntemus tukee saamelaisalueen lasten ja nuorten saamelaisidentiteetin ja saamen kielen vahvistumista.

Lastenkulttuurikeskus oli mukana lapsille ja nuorille suunnatuissa tapahtumissa ohjelman suunnittelussa ja toteutuksessa. Vuoden aikana osallistuttiin perinteisen Marian päivä- tapahtumaan Enontekiöllä, Ijahis Idja alkuperäiskansojen musiikki-

tapahtumaan Inarissa, Mennään museoon – päivään Inarissa ja yhteispohjoismaiseen saamelaisnuorten konferenssiin Saariselällä.

Valtakunnan rajojen välistä yhteistyötä tehostettiin. Pohjois- Norjaan järjestettiin kaksi matkaa ja Norjan ja Ruotsin saamelaisia käytettiin ohjaajina koulutuksissa ja työpajoissa ja teatteri-tarjonnassa. Saamelainen lastenkulttuurikeskus käynnisti nimikilpailun syksyllä. Ehdotus täytyi olla lyhyt, toimintaa kuvaava saamenkielinen nimi, joka kuvaa saamelaisen lastenkulttuurikeskuksen toimintaa. Voittajaksi valittiin ehdotus nimeltään MÁNNU. Pohjoissaameksi sanan tavuista löytyvät toiminnan kohderyhmä, lapset (mánát) sekä nuoret (nuorat).

Saamelainen lastenkulttuurikeskus toi esille saamelaisnuorten Sápmi Trend – työpajan tuotoksia saamelaismuseo SIIDAAN. Näyttely toteutettiin yhteistyössä saamelaismuseon kanssa.

Saamenkielisiin päiväkoteihin ja kielipesiin tarjottiin yhteisöllisiä saamen kieltä – ja kulttuuria tukevia tapahtumia ja matkoja. Saamelainen lastenkulttuurikeskus toimi yhteistyössä yhteensä 11 saamenkielisen varhaiskasvatus-yksikön kanssa. Mánnu tuki saamelaista leikkikulttuuria hankkimalla päiväkoteihin ja kielipesiin puusta valmistettuja pieniä moottorikelkkoja. Moottorikelkat valmisti Norjan saamelainen käsityöläinen, duojar Ovlla Gaup.

Toimintaan saatiin hakemuksen perusteella hankerahoitusta 8000 euroa Lapin ELY-keskukselta, jonka tarkoitus oli työllistää nuori saamelaistaiteilija tai osaaja kiertämään saamelaisalueen kouluissa. Hankkeeseen Johti Nuorra palkattiin Anne Kirste Aikio, ja se toteutettiin ajalla 1.2.-30.4.2011.

Vuonna 2011 Mánnun budjetti oli yhteensä 70 000 euroa, menoista suurin osa meni henkilöstökuluihin, palkkioihin ja matkakuluihin.

Toimintaa rahoittivat vuonna 2011:

Opetus- ja kulttuuriministeriö / Taikalamppu	28 000 euroa
Saamelaisalueen kunnat	12 000 euroa
Saamelaiskäräjät / kulttuurimääräraha	15 000 euroa
Opetus- ja kulttuuriministeriö / erillisrahoitus	15 000 euroa

Alkuperäiskansojen elokuvakeskus Skábma

Alkuperäiskansojen elokuvakeskuksen toiminta tukee saamen kieltä ja kulttuuria sekä antaa saamelaisten ja muiden alkuperäiskansojen oman äänen ja kuvan näkyä ja kuulua joka puolella maailmaa. Elokuvakeskus Skábma on vuoden 2011 aikana panostanut erityisesti saamelaisten elokuvatekijöiden täydennyskoulutukseen, lasten ja nuorten elokuvakasvatukseen sekä saamelaiselokuvan rahoitusmallien luomiseen. Elokuvakeskus on myös välittänyt tietoa saamelaisista ja alkuperäiskansojen elokuvista kansainvälisille elokuvafestivaaleille, tapahtumajärjestäjille ja elokuvien levittäjille.

Elokuvakasvatustyön ensisijainen tavoite on luoda saamen kielillä elävää, nykyaikaista kulttuuria, joka heijastaa saamelaisnuorten identiteettiä ja omalta osaltaan

rakentaa sitä. Vuonna 2011 on järjestetty lasten elokuvatyöpajoja yhteistyössä YLE Sápmi Unna Junná -tuotannon, Saamelaisalueen koulutuskeskuksen, Skábmagovat-elokuvafestivaalin ja inarinsaamenkielen yhdistyksen Anarâškielá servi ry:n sekä Inarin ja Utsjoen kuntien kanssa. Näihin työpajoihin osallistui yhteensä 56 pohjois- ja inarinsaamenkielistä koululaista. Työpajojen tuloksena valmistui 15 animaatiota, 7 lyhytelokuvaa ja 1 ajankohtainen reportaasi.

Alkuperäiskansojen elokuvakeskus oli vuonna 2011 mukana järjestämässä Skábmagovat -elokuvafestivaalia, joka on tärkeä foorumi saamelaisille elokuvantekijöille ja yhä useammin myös ensi-iltapaikka saamelaiselokuville. Elokuvafestivaali Skábmagovat esitteli Nepalin alkuperäiskansojen elokuvia Inarissa 19.-24.1.2011 runsaslukuiselle yleisölle. Skábmagovat-festivaalin yhteydessä järjestetyssä paneelikeskustelussa Saamelainen elokuva: rikkaus vai marginaalia esitettiin kysymyksiä saamelaisen elokuvan asemasta ja rahoittamisesta.

Alkuperäiskansojen elokuvakeskus Skábma järjesti syksyn 2011 aikana yhteistyössä Saamelaisalueen koulutuskeskuksen kanssa dokumenttielokuvien täydennyskoulutuskurssin, jossa oli viisi lähiopetusviikonloppua. Kurssin aikana valmistui 12 käsikirjoitusta, joita esiteltiin rahoittajille 19.-20.1.2012 tuotantotapahtumassa Inarissa.

Saamelaismusiikkikeskus

Saamelaismusiikkikeskus tukee perinteisten saamelaisten vokaalimusiikkityylien (luohti, leudd' ja livde) säilymistä ja edelleen kehittymistä, järjestää elävän ja kehittyvän saamelaismusiikin opetusta, tarjoaa puitteet saamelaisen musiikin tuotantoon, kehittää saamelaista musiikkiosaamista, kohottaa saamelaismusiikin imagoa ja sitä kautta lisää kiinnostusta saamelaiseen musiikkiin. Saamelaismusiikkikeskus järjesti perinteisen saamelaisen musiikin opetusta eri puolilla saamelaisaluetta. Opetusta oli mm Hetassa, Utsjoella, Sevettijärvellä, Karigasniemellä, Karasjoella ja Vuotsossa. Saamelaismusiikkikeskus järjesti myös muuta musiikinopetusta. Saamelaismusiikkikeskus järjesti saamelaismusiikin koulutuspäivät 20.-22.5.2011 Karigasniemellä ja Karasjoella. Koulutuspäivien opettajat olivat joikaaja Biret Ristin Sara sekä tanssija/tanssiterapeutti Unna-Káre Paavalniemi. Kurssille osallistui yhteensä 12 opiskelijaa, jotka tulivat kurssille ympäri Vuotsosta, Utsjoelta, Karigasniemeltä, Enontekiön seudulta sekä Inarista.

Saamelaismusiikkikeskus järjesti yhdessä Inarin kunnan kirjastoselvityshankkeen kanssa koululaiskonserttikiertueen. Saamelaismusiikkikeskus jakoi uuden opetusmateriaalin saamelaisalueen kouluille sähköpostitse laulujen tekijöiden suostumuksella.

Ijahis idja (suomeksi Yötön yö) -alkuperäiskansojen musiikkitapahtuma järjestettiin 19.–21.8.2011 kahdeksatta kertaa Inarin kirkonkylällä. Saamelaismusiikkikeskus osallistui tapahtuman järjestämiseen yhdessä Saamelaisalueen koulutuskeskuksen, Siidan, Anára Sámisearvin, Giellagas-instituutin, Saamelaisen lastenkulttuurikeskuksen ja Inarin kunnan kanssa.

Saamelaismusiikkikeskuksen toimintaan osoitettiin 98 000 euroa Opetusministeriön myöntämästä Saamelaiskulttuurin tukeminen -määrärahasta. Saamelaismusiikkikeskuksen toiminta perustui Opetusministeriön avustukselle. Menoista suurim-

man erän muodostivat henkilöstökulut (57 375,22 euroa), toimintakulut ja matkakulut. Toiminta toteutettiin annettujen resurssien mukaisesti. Saamelaismusiikkikeskus tarvitsee lisäresursseja tulevaisuudessa toimiakseen täysipainoisesti.

Saamelainen kirkollinen toiminta

Vuoden 2011 aikana saamelaiskäräjien ja Oulun hiippakunnan yhteistyötä on edelleen kehitetty ja syvennetty. Kulttuurilautakunnan puheenjohtaja Jouni Ilmari Jomppanen toimi saamelaiskäräjien kokouksen nimeämänä edustajana kirkolliskokouksessa. Myös ortodoksisen kirkon kanssa on tehty yhteistyötä, mm. saamelaiskäräjien II varapuheenjohtaja Erkki Lumisalmi on edustajana ortodoksisen kirkon kirkolliskokouksessa.

2.2.7. Elinkeino-, oikeus- ja ympäristöasiat

Saamelaiskäräjät on kertomusvuonna vaikuttanut sektorin lainsäädäntöhankkeisiin alusta lähtien antamalla lausuntoja sekä neuvottelemalla viranomaisten kanssa. Sektorin toimintaa on vaikeuttanut resurssien vähäisyys. Saamelaiskäräjät on edistänyt saamelaisten oikeusaseman huomioimista saamelaisten kotiseutualueen kaa-voitushankkeissa. Euroopan Neuvoston kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen neuvoa-antava komitea antoi suositukset Suomen valtiolle kansallisten vähemmistöjen aseman parantamiseksi vuonna 2011. Suosituksissaan komitea vaatii Suomea turvaamaan saamelaiskäräjille riittävät resurssit toimia, ja suosittaa Suomea toteuttamaan saamen kielten elvyttämisohjelman, ratifioimaan ILO 169-sopimuksen ja täsmentämään saamelaiskäräjälain § 9 velvoitetta.

Edunvalvonnassa on kiinnitetty huomiota saamelaiselinkeinojen, poronhoidon, kalastuksen, käsityön, keräilyn ja metsästyksen sekä näihin liittyvän pienimuotoisen matkailutoiminnan tukemiseen ja kehittämiseen. Saamelaiskäräjien esityksestä uhanalaisten luontotyyppien toimintasuunnitelmaan saatiin tavoitteeksi selvittää poronhoitolain uudistamista siten, että se huomioi biodiversiteettisopimuksen artiklojen 8(j) ja 10(c) velvoitteet koskien perinteistä tietoa ja tavanomaista luonnonkäyttöä.

2.2.8. Biodiversiteettisopimuksen artikla 8(j):n toimeenpano

Ympäristöministeriö asetti 18.6.2009 Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen (biodiversiteettisopimus, SopS 78/1994) alkuperäiskansojen perinnetietoa käsittelevän artikla 8(j):n kansallisen asiantuntijatyöryhmän, joka toimii kansallisen biodiversiteetti-seurantaryhmän alaisuudessa. Yleissopimuksen tavoitteena on biologisen monimuotoisuuden suojelu, sen osien kestävä käyttö sekä perintöaineen käytöstä saadun hyödyn oikeudenmukainen ja tasapuolinen jako. Kansallisen asiantuntijatyöryhmän tehtävänä oli koordinoita Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön strategian ja toimintaohjelman 2006 – 2016 tarkoittamia alkuperäiskansojen perinteistä tietoa koskevia toimenpiteitä sekä lisätä yleistä tietämystä yleissopimuksen artikla 8j:n liittyvän työohjelman sisällöstä ja tavoitteista erityisesti Suomen saamelaisten kannalta. Työryhmän tavoitteena oli lisäksi edistää työohjelman toimeenpanoa Suomessa eri ministeriöiden ja sidos-

ryhmien yhteistyöllä sekä antaa osaltaan suosituksia yleissopimuksen soveltamiseksi ja toteuttamiseksi Suomessa.

Työryhmän puheenjohtajana toimi saamelaiskäräjien puheenjohtaja Klemetti Näkkäljärvi. Työryhmässä saamelaiskäräjiä edustivat lisäksi jäsenenä Heidi Eriksen ja J. Antti Magga sekä varajäsenenä Heikki Paltto. Työryhmän asianesittelyyn osallistui Suvi Juntunen saamelaiskäräjien sihteeristöstä työryhmän pysyvänä asiantuntijana. Työryhmän toimikausi päättyi 31.4.2011.

Työryhmä luovutti loppuraporttinsa kesäkuussa 2011. Työryhmän mukaan saamelaisien luonnon monimuotoisuuteen liittyvä perinteinen tieto on vaarassa heikentyä yhteiskunnallisten muutosten seurauksena. Työryhmä ehdottaa tilanteen korjaamiseksi 28 toimenpidettä ja suosituksia. Toimenpiteissä esitetään luonnon monimuotoisuuteen liittyvän perinteisen tiedon huomioimista lainsäädännön ja hallinnon kehittämishankkeissa sekä koulutuksessa. Työryhmä esittää, että resursseja ohjataan saamelaisien luonnon monimuotoisuuteen liittyvän perinteisen tiedon tallentamiseen, tutkimiseen ja elvyttämiseen. Saamelaiskäräjien laatima selvitys Akwé: Kon-ohjeiden suhteesta Suomen keskeiseen lainsäädäntöön on osa artikla 8(j)-työryhmän loppuraporttia.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelmassa on sitouduttu turvaamaan saamelainen kulttuurinen tapa ja perinne käyttää luontoa biodiversiteettistrategian toimeenpanossa. Hallitusohjelman linjaus edellyttää saamelaisen perinteisen tiedon vahvaa huomioimista biodiversiteettistrategiassa ja sen toimeenpanossa. Hallitusohjelman linjauksen toteuttaminen edellyttää riittäviä resursseja saamelaisia koskevien tavoitteiden toteuttamiseen. Suomen luonnon monimuotoisuuden ja kestävä käytön strategiaa 2011 – 2020 valmisteltiin vuoden 2011 aikana. Lisäksi valmisteltavana oli myös toimintaohjelma, jossa määritellään tarkemmin eri hallinnonalojen ja toimijoiden vastuut strategian käytännön toteuttamisessa.

Biodiversiteettisopimuksen toimeenpanoa koskevia päätöksiä ja suosituksia annetaan kahden vuoden välein pidettävissä osapuolikokouksissa. Osapuolikokouksille artikla 8j:tä koskevia asioista valmistelevalle työryhmän (Ad Hoc Working Group on Article 8j and related provisions) kokous pidettiin vuonna 2011 Montrealissa. Suomi osallistuu biodiversiteettisopimuksen kokouksiin osana Euroopan Unionin delegaatiota. Suomen valtuuskunnassa saamelaiskäräjien edustajina kokoukseen osallistuivat puheenjohtaja Klemetti Näkkäljärvi, saamelaiskäräjien jäsen Nilla Tapiola ja puheenjohtajan erityisavustaja Suvi Juntunen. Kokous valmisteli seuraavaa biodiversiteettisopimuksen osapuolikokousta, joka pidetään vuonna 2012 Intiassa. Kokouksessa käsiteltiin mm. Suomen tiedonantoa artikla 8(j):n soveltamisesta Suomessa.

Saamelaiskäräjät maksoi edustajiensa matkakulut artikla 8(j)-työryhmän kokouksiin, osallistuu asianesittelyyn ja loppuraportin kirjoittamiseen.

Suomessa Akwé: Kon-ohjeet on tarkoitettu saamelaisien kotiseutualueella toteutettavien hankkeiden kulttuuri-, ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnille, jotka voivat vaikuttaa saamelaiskulttuuriin, -elinkeinoihin ja saamelaiseen kulttuuriperintöön. Akwé: Kon-ohjeiden suomennos on valmistunut työryhmätyöskentelyn aikana ja se julkaistiin keväällä 2011 ympäristöministeriön julkaisusarjassa. Saamelaiskäräjät on kiinnittänyt huomiota artikla 8(j):n toimeenpanoon ja Akwé: Kon-

ohjeiden soveltamiseen keskeisissä lausunnoissaan ja esityksissään lainsäädännön uudistamistarpeiksi sekä on esittänyt ohjeiden huomioimista saamelaisten kotiseutualueen kaavoituksessa. Saamelaiskäräjien asettama työryhmä valmistelee ohjeiden soveltamista ja Akwé: Kon-ohjeiden soveltaminen on aloitettu Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnassa.

2.2.9. Koulutuspoliittinen vaikuttaminen ja oppimateriaalityö

Saamelaiskäräjät on neuvotellut saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen ongelmien ratkaisemiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja rahoituksesta opetusministeriön ja opetushallituksen edustajien kanssa. Esitykset saamelaisopetuksen kokonaisvaltaisesta ja suunnitelmallisesta kehittämisestä sekä perustuslaissa säädetyn kieltä ja kulttuuria koskevan itsehallinnon toteuttamisesta koulutuksen alueella eivät ole edenneet toivotulla tavalla opetus- ja kulttuuriministeriössä. Saamen kielen elvytysohjelmaa suunnitellut työryhmä on valmistellut esityksiä saamelaisopetuksen tilanteen parantamiseksi, mutta mahdolliset uudistukset tullaan toteuttamaan vasta vuosien päästä. Saamelaisopetuksen lainsäädännölliset ja rahoitukseen liittyvät puutteet ovat johtamassa nopeasti saamen kielen puhujien määrän vähenemiseen ja kotiseutualueen ulkopuolella asuvien saamelaisten kielen ja identiteetin vaihtumiseen. Saamelaiskäräjät on pyytänyt useaan otteeseen lakisääteisen opetuksen arvioinnin ulottamista saamelaisopetukseen. Saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen arviointihanketta ei kuitenkaan ole sisällytetty kansalliseen arviointiohjelmaan.

Saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen edellytyksiä on pyritty kehittämään myös yhteistyössä Rovaniemen kaupungin ja saamelaisten kotiseutualueen kuntien kanssa. Saamelaisten koulutusasiain yhteistyöelin on kokoontunut vuoden aikana yhden kerran.

Saamenkielistä opetusta annetaan edelleen (2011-2012) ainoastaan saamelaisten kotiseutualueella ja opetuksen piirissä on yhteensä 154 perusopetuksen oppilasta. Saamenkielistä opetusta ei ole enää annettu lukiossa. Saamenkielisen opetuksen oppilasmäärä on pysynyt lähes samana koko 2000-luvun ajan.

Saamen kielen aineopetusta annetaan yhteensä 371:lle perusopetuksen ja lukion oppilaalle. Inarinsaamen kielen ja -kielisen opetuksen oppilasmäärä on kasvanut kahdeksalla (yhteensä 54 oppilasta), koltansaamen kielen ja -kielisen yhdellä (yhteensä 22 oppilasta) ja pohjoissaamen kielen ja -kielisen 15:lla oppilaalla (yhteensä 459 oppilasta). Saamelaisten kotiseutualueen kunnissa kokonaisoppilasmäärä on kasvanut 11:llä (yhteensä 491 oppilasta) ja kotiseutualueen kuntien ulkopuolella 13:lla oppilaalla (yhteensä 44 oppilasta). Kokonaisoppilasmäärä on laskenut Enontekiöllä seitsemällä oppilaalla. Muissa kotiseutualueen kunnissa oppilasmäärät ovat lisääntyneet hieman. Kotiseutualueen ulkopuolisista kunnista oppilasmäärä on kasvanut eniten Rovaniemen kaupungissa. Yhteensä saamen kielen tai saamenkielistä opetusta koko maassa saa 633 perusopetuksen oppilasta ja toisen asteen opiskelijaa. Toisen asteen luvussa ovat lukioiden lisäksi mukana Saamelaisalueen koulutuskeskuksen tutkintoon valmistavien linjojen opiskelijat ja saamen kielen opetuksen koko lukuvuoden kestävien linjojen opiskelijat. Opetuksen ulkopuolelle jää edelleen vähintään 50 % saamelaislapsista ja -nuorista.

Saamelaiskäräjät sai vuonna 2010 oppimateriaalivaroihin kauan odotetun tasokorotuksen, jonka ansiosta erityisesti inarinsaamenkielinen oppimateriaalityö on tehostunut. Koulutus- ja oppimateriaalilautakunta rahoitti 290.000 euron valtionavustuksella yhteensä noin 40 hanketta, joista vuoden aikana valmistui yhdeksän uutta pohjoissaamenkielistä ja seitsemän uutta inarinsaamenkielistä oppimateriaalia. Lisäksi otettiin 10 uudistettua painosta pohjoissaamenkielisistä, yksi uudistettu painos inarinsaamenkielisestä ja yksi uudistettu painos koltansaamenkielisestä oppimateriaalista. Pohjoismaisen saamen kielilautakunnan avustuksella julkaistiin lisäksi koltansaamenkielinen tarinakirja.

Suurin oppimateriaalipula koskee inarin- ja koltansaamen kieliä, lukio- ja ammatillista koulutusta sekä aikuiskoulutusta. Saamelaiskäräjät on tehnyt yhteistyötä Norjan ja Ruotsin saamelaisen opetushallinnon kanssa pyrkien mm. kehittämään pohjoissaamen yhteistä terminologiaa. Yhtenäisen terminologian kehittäminen on tärkeää, jotta saamen kieli pysyisi yhtenäisenä kussakin maassa ja oppimateriaaleja voitaisiin siten käyttää myös naapurimaissa. Saamelaiskäräjät on pyytänyt lisäresursseja terminologiatyön ja inarin- ja koltansaamenkielisen oppimateriaalityön tehostamiseen.

Erityisesti kouluille tarkoitettua Oktavuotta-nettilehteä on kehitetty edelleen ja sivuston toimittaminen suomen kielen lisäksi kolmella saamen kielellä on käynnissä. Saamelaisnuorten taidetapahtuma (*Sámenuoraid dáiddadáhpáhus*) järjestettiin maaliskuun lopussa Utsjoella. Tapahtumaa seurasi yhteensä noin 350 henkeä ja noin 100 nuorta osallistui tapahtuman tanssikilpailuun yhteensä 14 kokoonpanossa.

Saamelaiskäräjät jakoi koulujen kevätjuhlissa stipendejä saamen kielen opinnoissa hyvin menestyneille oppilaille. Stipendi annettiin yhteensä kuudelle saamen kielen kokeen ylioppilastutkinnossa suorittaneelle, neljälletoista perusopetuksen päättäneelle ja kolmelle Saamelaisalueen koulutuskeskuksen opiskelijalle.

Saamelaiskäräjät sai kertomusvuonna valtionavustusta

- saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen 290.000,00 euroa,
- saamelaisnuorten taidetapahtumaan 15.000 euroa.

2.2.10. Sosiaali- ja terveyspalvelut

Saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseen tarkoitettu valtionavustus on tärkeä osa saamelaisten kulttuuri-itsehallintoa, jonka kautta saamelaiset voivat saamelaisten kotiseutualueella keskeisesti vaikuttaa heille suunnattujen palvelujen toteuttamiseen. Saamelaiskäräjien pyrkimyksenä sosiaali- ja terveydenhuollossa on ollut, että saamelaisten kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien toteuttamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tarjotaan saamelaisten omalla kielellä, suunnitellaan ja tuotetaan saamelaisista lähtökohdista, saamelainen kulttuuritausta, perinteiset arvot sekä elämänmuoto ja ajattelutavat huomioon ottaen ja järjestetään saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon perustalta.

Sosiaali- ja terveysministeriön myöntämä 600 000 euron valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämiseksi on turvannut saamenkielisten palveluiden saatavuutta erityisesti syrjäkyllissä. Talousarviovuonna

erillismäärärahaa kohdennettiin vanhuksille, mielenterveyskuntoutujille ja lapsiperheille suunnattuihin kotipalveluihin (40 %), vanhusten tehostettuun palveluasumiseen ja laitoshoitoon (22,4 %) terveydenhoitoon (11,1 %), perhetyöhön (5,1 %) ja äidinkielisten lasten päivähoiton turvaamiseen (19,6 %). Erillismäärärahalla tuettuna työskenteli saamelaisalueella yhteensä 27 saamenkielistä työntekijää. Nykyinen valtionavustuksen taso ei kuitenkaan riittävästi turvaa saamelaisille sosiaali- ja terveystalvuuksia. Rahoitustarve vuodelle 2011 oli 1.6 miljoonaa euroa. Vanhusten palveluiden suurena haasteena on palveluiden tuottaminen kotiin, sillä saamelaiset ikäihmiset asuvat pääasiassa hajallaan syrjäkyllissä ja ympärivuorokautisen hoidon tarve kasvaa muistisairauksien lisääntyessä. Nykyisin resurssein ei pystytä tarjoamaan vanhuksille kotihoitopalveluita iltaisin ja viikonloppuisin. Mielenterveys- ja päihdepalveluja ei ole saatavilla saamen kielillä. Myös saamenkielisiä perhe- ja sosiaalityöntekijän palveluja tarvittaisiin kaikissa saamelaisalueen kunnissa. Yhdenvertaisten kaikilla saamen kielillä tuotettujen palvelujen riittävä saatavuuden turvaaminen edellyttää lisäresursseja ja positiivisten erityistoimenpiteiden suunnittelua. Kertomusvuonna Inarin kunnassa ei työskennellyt yhtään koulutettua inarinsaamenkielistä hoitoalan työntekijää. Lautakunta on eri yhteyksissä ja esityksissä korostanut riittävän erillisrahoituksen turvaamista lainsäädännöllä sekä positiivisten erityistoimenpiteiden tarvetta. Erillismäärärahan turvin vakiintuneita saamenkielisiä sosiaali- ja terveystalvuuksia tuotetaan myös vuonna 2012. Lautakunta sopi saamelaisalueen kuntien kanssa erillismäärärahan rahoitusperusteista vuosille 2012-2015.

Kertomusvuonna lautakunta osallistui yhteistyössä saamelaisalueen koulutuskeskuksen, Inarin kunnan, Oulun ja Vaasan yliopistojen kanssa saamenkieliselle päivähoito- ja kielipesätyöntekijöille suunnatun perhepäivähoitajan ammattitutkintoon tähtäävän koulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Tutkinto on suunniteltu erityisesti monikielisen lapsen kasvatuksen näkökulmasta. Monikielisen lapsen kasvatus- ja monikulttuurisuusosio on tarkoitettu täydennyskoulutukseksi myös pätevyysedot täyttävälle varhaiskasvatushenkilöstölle ja terveydenhoitajille. Lisäksi lautakunta osallistui yhteistyössä saamelaisalueen koulutuskeskuksen kanssa hoiva-avustajakoulutuksen suunnitteluun.

Sosiaali- ja terveyssihteeri osallistui valtakunnallisen Kaste-ohjelman mukaiseen kehittämistyöhön Pohjois-Suomen alueellisen johtoryhmätyöskentelyn kautta. Lautakunta järjesti kertomusvuonna seminaarin yhteistyössä saamelaisten kotiseutualueen kuntien ja eri toimijoiden kanssa saamelaisten tulevan vaalikauden sosiaali- ja terveystalvuuksien kehittämishojelmaan (2012-2015) sisällytettävistä tarpeista ja kehittämistoimenpiteistä. Lisäksi lautakunta järjesti yhteistyössä saamelaisalueen kuntien kanssa kehittämispäivän saamenkieliselle kotipalveluhenkilöstölle ja esimiehille sekä koulutuspäivän saamenkieliselle varhaiskasvatushenkilöstölle.

Lautakunta sai päätökseensä Saamelaisten sosiaali- ja terveystalvuuksien kehittämishojetman (2008-2011) arviointityön, jonka tavoitteena oli tuottaa tietoa siitä, miten ohjelman eri toimenpidekokonaisuudet ovat käynnistyneet ja miten ne ovat tukeneet asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi saamelaiskäräjille 350 000 € erityisavustuksena saamelaisten kielipesätoiminnasta aiheutuviin kustannuksiin sekä 100 000 €

saamelaislasten ja -nuorten muuta saamen kieltä elvyttävää toimintaa (kielikylpykerhot) varten. Määräraha lisääntyi vuoteen 2010 verrattuna 250 000 eurolla. Vuonna 2010 kielipesätoimintaa rahoitettiin osittain saamenkielisellä sosiaali- ja terveyspalvelumäärärahalta. Vuotson ja Sevettijärven kielipesien toimintaan käytettiin sekä kielipesätoiminnan avustusta että kerhotoiminta-avustusta, koska kielipesien toiminnan turvaamiseksi osoitettu rahoitus oli riittämätön. Kielipesäavustuksella rahoitettiin kolme inarinsaamen kielipesää Inarin kunnassa, kahta koltansaamen kielipesää (Sevettijärvi, Ivalo) ja pohjoissaamen kielipesää (Vuotso). Kielipesien rahoituksesta 70-75 % meni henkilöstökustannuksiin. Kerhotoiminta-avustuksella rahoitettiin Vuotson ja Sevettijärven kielipesien lisäksi kielikerhotoimintaa Enontekiöllä Hetan ja Karesuvannon kylissä ja Utsjoen kunnassa Utsjoen kirkonkylässä ja Karigasniemellä. Saamelaisten kielen ja kulttuurin elvyttämiseksi saamelaisten kotiseutualueella työskenteli 14 saamenkielistä työntekijää. Saamelaisten kotiseutualueen kaatavan kielipesä- ja kielikylpykerhotoiminnan toiminnan rahoitustarve oli vuodelle 2011 500.000 euroa. Aloitettuja kielen elvytystoimia jatketaan vuonna 2012.

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen saamelaisyksikkö

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen (Poske) valtakunnallisena erityistehtävänä on saamelaisten hyvinvointipalvelujen kehittäminen, siihen liittyvä tutkimus, koulutus ja arviointi. Vuoden 2011 toiminnalliset tavoitteet olivat: 1) Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen Saamelaisyksikön toiminnan vahvistaminen ja kehittäminen, 2) Saamelaisten sosiaali- ja terveysalan kehittämissuunnitelman 2008-2011 (SaameKaste) arviointi, 3) Saamenkielisten ja kulttuuriin perustuvien palvelujen saatavuuden ja kehittämisen turvaaminen 4) Saamelaisten omaan kieleen ja kulttuuriin pohjautuvien sote-alan toimintamenetelmien kehittäminen sekä henkilöstön osaamisen vahvistaminen, 5) Tutkimus- ja koulutusyhteistyö, 6) Saamelaiskäräjien tavoitteiden edistäminen KASTE-ohjelmassa.

Yhteistyötä Posken eri yksiköiden kanssa on ylläpidetty aktiivisesti ja kehitetty uusia yhteistyömuotoja. SaameKaste 2008-2011 ohjelman arviointi on toteutettu saamelaiskäräjien sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä Posken arvioinnin asiantuntijoista koostuvan tiimin ohjauksessa, ja se on valmistunut helmikuussa 2012.

Saamelaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämishankkeelle (SaKaste) saatiin jatkorahoitus vuosille 2011 - 2013. SaKaste-hanke on Poske Lapin hallinnoiman Pohjois-Suomen monialaiset sosiaali- ja terveyspalvelut – kehittämissuunnitelma ja toimintamallien juurruttaminen (PaKaste II) –hankkeen itsenäinen osahanke, jonka kanssa se tekee suunnitelluin osin yhteistyötä.

THL:n sosiaali- ja terveyspalvelut –toimialan sekä hyvinvointi- ja terveystoimintatutkimuskeskuksen ylijohtajat tutustuivat saamelaiskäräjien toimintaan Inarissa ja ottivat vastaan haasteet keskeisimmistä tutkimustarpeista. Tämän voidaan jatkossa odottaa tuottavan konkreettisia tuloksia. Yhteistyötä saamelaisten kotiseutualueen kuntien kanssa on jatkettu. Suunnittelija on osallistunut Posken järjestämiin kuulemistilaisuuksiin ym. neuvonpitoihin saamelaisten kotiseutualueen kunnissa koskien saamelaisten palvelutarpeita.

Osaamiskeskustoimintaan ja KASTE -ohjelmaan sisältyy myös järjestöyhteistyö. Posken toimialaan liittyvissä tehtävissä on jatkettu yhteistyötä saamelaisjärjestöjen kanssa. SaKaste-hankkeessa tehdään yhteistyötä saamelaisten varhaiskasvatusmenetelmien kehittämisessä ja juurruttamisessa Anaraškiela searvin ja Saa'mi Nu'ett -yhdistyksen kanssa sekä SámiSoster ry saamelaisten hyvinvointiin liittyvien kehittämishankkeiden kanssa saamelaisten varhais- ja vanhusten palvelujen kehittämisessä.

2.2.11. Saamelaiskäräjien nuorisoneuvoston toiminta

Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto valittiin saamelaiskäräjien vuoden 2011 ensimmäisessä yleiskokouksessa. Nuorisoneuvosto on kokoontunut ensimmäisen kerran 8.4 Inarissa. Ensimmäisenä toimivuotena on ollut tärkeää tehdä nuorisoneuvostoa tunnetuksi, saada näkyvyyttä ja saada toiminta käyntiin. Nuorisoneuvosto valmistelee ne saamelaiskäräjien lausunnot, aloitteet ja muut kannanotot, jotka koskevat saamelaisnuoria tai saamelaisnuorten elinoloja. Muita nuorisoneuvoston päätehtäviä ovat saamelaisnuorten kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien edistäminen sekä saamelaisnuorten sidoksen saamelaiskulttuuriin vahvistaminen.

Nuorisoneuvosto perusti ensimmäisessä kokouksessa työryhmän valmistelemaan Pohjoismaista nuorten konferenssia. Työryhmän puheenjohtajana toimi Laura-Maija Niittyvuopio ja työryhmä kokoontui kaksi (2) kertaa. Työryhmä koostui nuorisoneuvoston nimeämistä jäsenistä, joiden lisäksi siihen kutsuttiin jäseniä Norjan ja Ruotsin saamelaiskäräjien nuorisolautakunnista, sekä saamelaiskäräjien edustaja Tuomas Aslak Juuso.

Pohjoismainen saamelaisnuorten konferenssi pidettiin 13.-15.10.2011 Saariselällä. Konferenssi oli osittain suljettu, mutta pääosin avoin kaikille. Teemoina konferenssissa olivat perinteinen tieto, turismi, gákti ja sen uudistaminen sekä saamelaisuuden säilyttäminen saamelaisalueen ulkopuolella. Konferenssissa oli osallistujia Suomesta, Norjasta ja Ruotsista yhteensä noin 70. Konferenssin yhteydessä oli Norjan, Suomen ja Ruotsin saamelaiskäräjien nuorisoneuvoston ensimmäinen yhteiskokous. Kokouksessa aloitettiin SPN:n konferenssille vietävän julkilausuman valmistelu ja SPN:n konferenssin yhteydessä pidettävän Nuorten seminaarin valmistelu ja suunnittelu.

Norjan, Ruotsin ja Suomen saamelaiskäräjien nuorisoneuvostot järjestivät SPN:n konferenssin yhteydessä nuorten seminaarin 8.11.2011 Kirkkoniemessä. Seminaarin päätarkoitus oli tuoda Pohjoismaisen nuorten konferenssin julkilausuma saamelaisparlamentaarikoille, lisäksi jokaisen maan edustajat kertoivat omista lautakunnistaan, toimistaan ja tavoitteistaan. Saamelainen parlamentaarinen neuvosto päätti hyväksyä nuorten tekemän aloitteen perustaa SPN:n alaisuuteen nuorten lautakunnan. Seminaarissa nuorisoneuvostoa edustivat Nils-Heikki Paltto, Saara-Maria Salonen ja Elli-Marja Hetta.

Alkuperäiskansojen musiikkifestivaali Ijahis Idjassa 19.-20.8 nuorisoneuvosto piti info-pistettä nuorten konsertissa. Piste sisälsi tietoa neuvostosta ja sen jäsenistä, tavoitteista ja toiminnasta yleisesti sekä idealaatikon. Lisäksi neuvoston jäsenet juonsivat nuorten konsertin kaikilla kolmella Suomessa puhuttavalla saamen kielellä.

Kertomusvuonna nuorisoneuvosto antoi lausunnon valtioneuvostolle Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmaksi 2012–2015. Kehittämisohjelmasta järjestettiin saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaiset neuvottelut Inarissa 15.11. Kehittämisohjelman teossa otettiin huomioon nuorisoneuvoston tekemiä esityksiä.

Nuorisoneuvoston toiminta rahoitetaan pääosin opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustukseen. Vuonna 2011 käytettävissä nuorisoneuvostolla oli 114 839,56 euroa toimintaansa. Tulot koostuivat seuraavasti:

Opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustus 40 000,00
Vuodelta 2010 siirretyt määrärahat 74 839,56

2.2.12 Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmat

Saamelaiskulttuurikeskushanke

Rahoitusjärjestelyt

Saamelaiskulttuurikeskushankkeen kustannusarvio oli alun pitäen noin 12 miljoonaa euroa (alv 0 %), josta Lapin lääninhallituksen kesäkuussa 2008 myöntämän Euroopan unionin aluekehitysrahaston (EAKR) tuen osuus on 5 miljoonaa euroa.

Kulttuurikeskuksen rakentamisen kustannusarvio täsmentyi kuitenkin kesällä 2010 saatujen urakkatarjousten perusteella 14,9 miljoonaan euroon, mikä vastasi 1 481 000 euron vuosivuokraa. Valtion vuoden 2010 neljännessä lisätalousarviossa saamelaiskäräjille annettiin valtuus tehdä Senaatti-kiinteistöjen kanssa kulttuurikeskuksen uudisrakennusta koskevan vuokrasopimuksen, josta aiheutuvien vuosittaisten menojen määrä saa olla vuonna 2008 tehty vuokrasopimus mukaan lukien enintään 1 370 000 euroa.

Mainitun lisätalousarvion selvitysosan mukaan kustannusarvion noususta aiheutuva vuokramenojen lisäys ilman uutta EU-tukea olisi vuositasolla 281 000 euroa. Lisätalousarvion mukaan tarkoitus oli, että hankkeen kohonneisiin rakennuskustannuksiin saataisiin EU:n rakennerahasto-ohjelmien rahoitusta vähintään 1,2 miljoonaa euroa (vuokrana 111 000 euroa/v), mikä vastaa rakennerahasto-ohjelman alkupeleistä rahoitusosuutta ja jolloin pääomavuokran lisäys olisi vuositasolla enintään noin 170 000 euroa. Tämän mukaisesti saamelaiskäräjien ja Senaatti-kiinteistöjen välillä allekirjoitettiin joulukuussa 2010 vuokrasopimuksen liite, jossa saamelaiskäräjät sitoutui hakemaan Lapin liitolta lisäavustusta EU-varoista yhteensä 1 200 000 euroa. Saamelaiskäräjät jätti tätä koskevan hakemuksen Lapin liitolle vuoden 2011 ensimmäisessä haussa. Lapin liitto hylkäsi hakemuksen toukokuussa 2011.

Puuttuva rahoitus saatiin kuntoon valtion vuoden 2011 kolmannessa lisäbudjetissa, missä saamelaiskäräjille aiemmin myönnettyä vuokravaltuutta korotettiin 111 000 eurolla. Tämän jälkeen tarvittava vuokratyö 1 481 000 euroa vuodessa oli saatu kokoon.

Rakennushankkeen eteneminen

Toukokuussa 2010 aloitettuja varsinaisia rakennustöitä jatkettiin koko kertomusvuoden hankeaikataulun mukaisesti. Juhlalliset harjannostajaiset pidettiin arvovaltaisen kutsuvierasjoukon läsnä ollessa huhtikuun 14. päivänä. Saamelaiskulttuurikeskus valmistui pääosin aikataulunsa mukaisesti marraskuun alussa 2011. Loppuvuoden aikana suoritettiin keskeneräisiä viimeistelyitä, tehtiin teknisiä testauksia ja suoritettiin useita eri alojen vastaanotto- ja viranomaistarkastuksia.

Muuta

Kulttuurikeskuksen paneeliverhojen kuvion suunnittelusta järjestettiin avoin suunnittelukilpailu kertomusvuoden alussa. Suunnittelukilpailun voittivat Tytti Bräysy ehdotuksellaan ”Eloa ikkunassa” ja Anna-Leena Pyylampi ehdotuksellaan ”Riskuna”. Kilpailun tarkoituksena oli hakea talon tunnelmaan sopiva ja uniikki kuvio toimistotilojen verhoihin. Irtokalustehankinnat kilpailutettiin huhti-toukokuussa, hankintapäätökset tehtiin kesäkuussa ja varsinaiset tilaukset elokuussa. Kalusteet toimitettiin ja asennettiin joulukuun alkupuoliskolla. Pelastuslain mukainen pelastussuunnitelma laadittiin konsultti Aslak Uula Länsmanin toimesta ja se hyväksyttiin käyttöön joulukuussa.

Saamelaiskäräjien ja Senaatti-kiinteistöjen välillä solmittiin ennen vuoden vaihdetta lopullinen, tarkistettu vuokrasopimus Sajoksen tiloista. Sen sopimuksen nojalla neuvoteltiin ja laadittiin Sajoksen muita pysyviä käyttäjiä koskevat alivuokrasopimukset. Sajoksen vuokraustoimintaan liittyviä alv-kysymyksiä selviteltiin ja valmisteltiin yhteistyössä Ernst & Young Oy:n Oulun toimiston edustajien kanssa sekä hankittiin verottajalta asiaan liittyvät tarvittavat ennakkoratkaisut.

Saamelaiskäräjien sihteeristön Inarin toimipisteet muuttivat Sajokseen ennen joulua ja joulun välipyhinä sihteeristön käytännön toimintaa uusissa tiloissa valmisteltiin kuntoon. Muut talon pysyvät käyttäjät muuttivat Sajokseen vuoden vaihteessa.

Olellaiset toimet vuoden 2012 alkupuolella

Tammikuun alussa 2012 valmistauduttiin monin tavoin toiminnan aloittamiseen uusissa tiloissa ja talon avaamiseen yleisölle, joka tapahtui 9.1.2012.

Talon yhteispalvelujen hoitamista varten palkattiin tammikuun alussa avoimen haun jälkeen toimitilahuoltaja ja laitoshuoltaja sekä kaksi AV-tekniikkaa. Lisäksi aiemmin Siidan palveluksessa olleen sen ja saamelaiskäräjien yhteisen ATK-asiantuntijan työtä koskevaa sopimusta muutettiin niin, että hän siirtyi saamelaiskäräjien palvelukseen hoitaen pääosin Sajoksen atk-tehtäviä.

Yhteispalvelujen kuten siivouksen ja vahtimestaripalvelujen myyntiä talon muille käyttäjille koskevia sopimuksia valmisteltiin ja ne hyväksyttiin tammikuussa 2012. Huhtikuussa 2012 pidettävien Sajoksen juhlallisten vihkiäisten valmisteluja jatkettiin ja aloitettiin saamelaiskulttuurikeskusprojektin loppuraportin valmistelu.

Itella Oyj julkaisi 23.1. Sajosta esittelevän postimerkin, jonka aiheen on suunnitellut saamelainen kuvataiteilija Merja-Aletta Ranttila.

Saamelaiskulttuurikeskuksen liiketoiminta-, markkinointi- ja tuotekehityshanke

Saamelaiskulttuurikeskuksen liiketoiminta-, markkinointi- ja tuotekehityshanke alkoi virallisesti 1.6.2011 (Lapin liiton päätös 27.5.2011). Hankepääällikkönä työnsä aloitti Marja Männistö 15.8.2011. Hanke jatkuu 31.12.2012 saakka. Hankkeen ohjausryhmään kuuluivat kertomusvuonna Saamelaiskäräjiltä Jouni Ilmari Jomppanen, pj (vara: Tauno Haltta) ja Petra Magga-Vars (vara: Anu Avaskari). Ohjausryhmän kokouksia ja työryhmäpalavereja pidettiin vuonna 2011 yhteensä neljä kertaa. Lisäksi osallistuttiin mainostoimistoneuvotteluihin sekä myynti- ja markkinointineuvotteluihin. Ostopalveluissa on kokoustarjoilua ja -vuokria, myyntineuvottelu- ja messukuluja, mainostoimistokuluja, käänöskuluja, tiedottamista, mainosmateriaalin suunnittelua ja valmistamista, tuotekehityskuluja ja kotisivujen tekemistä. Hankkeen toimistokulut olivat tietoturvapalveluja, puhelin- ja kopiointikuluja. Matkakuluissa on projektipäällikön, ohjausryhmän jäsenten sekä taloussihteerin matkat. Vuokratustannukset tulivat toimitila-, kopiokone- ja leasingkuluista.

Vuonna 2011hanke aloitti markkinointimateriaalien suunnittelua yhteistyössä kilpailutetun mainos-toimiston kanssa sekä teki tiedotus- ja markkinointisuunnitelman. Vuonna 2011 tehty tuotekehitystyö pohjautui tehtyyn liiketoimintasuunnitelmaan ja tuotekehityssuunnitelmaan. Tapahtumatyöpajoissa kehitettiin Sajokseen erilaisia tapahtumia yhteistyössä hankeyrittäjien kanssa. Hankkeen aikana on tarkoitus testata erilaisia Sajokselle sopivia oheispalveluja. Sajoksen toimintamallin luonti aloitettiin suunnittelulla. Aloitettiin oheispalvelujen tuottajien kartoitus, luotiin yhteistyöverkosto ja tuotteistettiin lisää palveluja. Markkinointia aloitettiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Hanke toteutti lehdistö- ja muita tutustumismatkoja yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Vuosi 2011 oli valmistelemaa työtä ennen saamelaiskulttuurikeskuksen avaamista, ensimmäisten asiakkaiden vastaanottamista ja ensimmäisten tapahtumien toteuttamista. Vuodesta 2011 on tehty kaksi maksatushakemusta, yksi väliraportti ja yksi seurantaraportti.

2.2.13. Saamelainen parlamentaarinen neuvosto

Yhteistyö Suomen, Ruotsin ja Norjan saamelaiskäräjien kesken saamelaisessa parlamentaarisessa neuvostossa (SPN) on keskittynyt toimintavuonna 2011 edistämään pohjoismaisen saamelaissopimuksen ratifiointiin tähtäävien jatkoneuvottelujen.

SPN:n hallitus kokoontui kertomusvuonna viisi kertaa 26.1.2011 Tromsassa, 5.5.2011 Inarissa, 21.9.2011 Kiirunassa/Karasjoella ja 14.10.2011 Saariselällä sekä 9.11.2011 Kirkkoniemessä.

SPN kokoontui kertomusvuonna kerran 9.11.2011 Kirkkoniemessä. Kokouksessaan 9.11.2011 SPN hyväksyi neuvoston toimintasuunnitelman ajalle 10.11.2011 – 31.12.2013, päätti perustaa neuvoston alaisuuteen nuorisoneuvoston ja petoeläinpoliittisen lautakunnan sekä päätti jatkaa saamen kieliyhteistyön uudelleenorganisointia. SPN:n puheenjohtajuus siirtyi Suomen saamelaiskäräjiltä Norjan saamelaiskäräjille. SPN järjesti Kirkkoniemessä 10.11.2011 Saamelaisparlamentaarikkojen 3. konferenssin. Konferenssissa hyväksyttiin julistus, jossa kiinnitettiin huomiota mm. saamelaisten itsemääräämisoikeuden vahvistamiseen, YK:n alkuperäiskansojen oikeuksia koskevan julistuksen vaateitten toteuttamiseen sekä Saamelaisten parlamentaarisen neuvoston pysyvän rahoituksen saamiseen.

Saamelaisten asemaa alkuperäiskansana Ruotsissa, Norjassa ja Suomessa käsittelevä YK:n alkuperäiskansojen erityisraportoiija James Anayan raportti suosituksineen luovutettiin YK:n ihmisoikeusneuvostolle 13.1.2011. Raportissaan Anaya kiinnitti huomiota mm. saamelaisten itsehallinnon kehittämistarpeisiin ja suositteli Suomea ratifioimaan ILO 169-sopimuksen.

SPN:n toimintaan oli varattu saamelaiskäräjien vuoden 2011 talousarviossa 40 000 euroa. Saamelaiskäräjillä ei ole ollut mahdollisuutta palkata erillistä sihteeriä SPN:n tehtäviä hoitamaan, vaan hallinnon virkamiehet ovat hoitaneet kokousten valmisteluja muiden virkatehtäviensä lisäksi. SPN:n puheenjohtajuuden hoitoa on vahvistettu maksamalla nimellistä kuukausikorvausta saamelaiskäräjien 1. varapuheenjohtajalle 15.8.2011 asti.

Suomen saamelaiskäräjillä on vastuu edustaa SPN:ää arktisten parlamentaarikkojen pysyvässä komiteassa. Kertomusvuonna komitea kokoontui 22.2. Tromssassa, 9.-10.6 Reykjavikissa ja 27.-30.9 Syktyvkarissa.

Saamelaiskäräjät osallistuu SPN:n kautta Barentsin alueen alkuperäiskansayhteistyöhön. SPN:n Suomen edustajana Barentsin euro-arktisen alueen alkuperäiskansojen työryhmässä (WGIP) oli Tuomas Aslak Juuso ja varaedustajana Maria Sofia Aikio. Työryhmä kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa.

Vaikka SPN:n puheenjohtajuus siirtyi Norjalle, pohjoismaisen saamelaissopimuksen jatkoneuvottelut, saamen kieliyhteistyön uudelleenorganisointi ja SPN:n oman toiminnan ja edunvalvonnan kehittäminen edellyttävät jatkossa saamelaiskäräjien hallinnon asianvalmistelua ja luottamushenkilöresursseja.

2.2.14. Saamelaiskäräjien kansainvälinen toiminta

Suuri osa Suomen saamelaiskäräjien kansainvälisestä toiminnasta tehdään SPN:n kautta. Kertomusvuonna saamelaiskäräjien edustajat (Erkki Lumisalmi ja Irja Seurujärvi-Kari) ovat osallistuneet YK:n alkuperäiskansojen pysyvän foorumin 10. istuntoon.

2.2.15. Viestintä ja tiedottaminen

Internet-sivustoa on kehitetty ja kehitetään yhä edelleen, jotta sivusto palvelisi saamelaisten lisäksi myös mediaa, viranomaisia ja muita sidosryhmiä aiempaa paremmin. Erityisesti kouluille suunnattua Oktavuolta-nettilehteä on kehitetty edelleen ja sivuston toimittaminen suomen kielen lisäksi kolmella saamen kielellä on käynnissä

Kokoustiedottamista on hoidettu muun muassa laittamalla kokoustiedotteet, lausunnot ja lehdistötiedotteet saamelaiskäräjien internet-sivuille (www.samediggi.fi) sekä toimittamalla kokoustiedotteet tiedotusvälineille. Kotisivuilla on myös luettavissa saamelaiskäräjien lausunnot, ohjelmat ym. tärkeimmät asiakirjat. Erillisiä lehdistötiedotteita on valmistettu suomen- ja saamenkielillä tarpeen mukaan. Saamelaiskäräjien viestinnässä on kuitenkin vielä parantamisen varaa ja tiedottajalle olisi tarvetta.

2.3. Lausunnot

- 1) Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuesta, laiksi porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi
- 2) Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä, kehittämistä ja valvontaa koskevan lainsäädännön uudistamista valmisteleavan työryhmän väliraportista
- 3) Luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi riistahallinnossa ja metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista sekä metsästysasetuksen muuttamisesta
- 4) Kilpisjärven kehittämissuunnitelmakokonaisuudesta
- 5) Liittyen eduskunnan oikeusasiamiehelle tehtyyn kanteluun saamenkielisten televisioutisten lähetyksistä
- 6) Porolaidunnuksen estävän aidan rakentamisesta, porojen laiduntaminen Mallan luonnonpuistossa
- 7) LuTu-toimintasuunnitelmaehdotuksesta
- 8) Käsivarren erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksestä, oikeuksien vuokrauksesta ja luovutuksesta
- 9) Lukiokoulutuksen kehittämistä valmisteleavan työryhmän ehdotuksista
- 10) Inarijärven osayleiskaavan toisesta luonnoksesta
- 11) Ulkopaikkakuntalaisten kalastussäännöistä Tenajoella v. 2011
- 12) Selvityksestä petojen aiheuttamien vahinkojen vaikutuksista poronhoidolle
- 13) Ehdotuksesta YVA-asetuksen hankeluettelon muuttamisesta
- 14) Liikenne- ja viestintäministeriön luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi televisio-ohjelmistojen ääni- ja tekstityspalveluista ja siihen liittyvästä perustelumuistiosta
- 15) Nagoyan pöytäkirjan allekirjoittamisesta
- 16) Luonnonsuojelulain toimivuusarvioinnista
- 17) Sanomalehden tuesta annetun asetuksen muutosehdotuksesta
- 18) Ukonjärven osayleiskaavaehdotuksesta
- 19) Paaavisvuono - Apajalahden ranta-asemakaavaehdotuksesta
- 20) Sisäasiainministeriön asetuksesta rajavartiolaitoksen hallitsemaa tilaa tai aluetta koskevista liikkumisrajoituksista ja – kielloista

- 21) Rahajärven ranta-asemakaavaa koskevan luonnoksesta
- 22) Suomen yhdistettyä 22.-22. määräaikaisraporttia varten YK:n kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen (CERD) toteutumisesta
- 23) Luonnoksesta jokamiehenoikeuksia käsittelevästä oppaasta ”Luonnon virkistyskäyttö ja jokamiehenoikeudet” ympäristöministeriölle
- 24) Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi iäkkään henkilön sosiaali- ja terveystalvelujen saannin turvaamisesta
- 25) Ehdotuksesta soiden ja turvemaiden kestävän ja vastuullisen käytön ja suojelun kansalliseksi strategiaksi
- 26) Sanomalehdistön tuen jakamista koskevasta ehdotuksesta
- 27) Ehdotuksesta tuulivoimarakentamisen ohjeistukseksi
- 28) Ehdotuksesta kulttuuriomaisuusluetteloksi saamelaisen kotiseutualueella
- 29) Hallituksen esitysluonnoksesta laiksi kotimaisten kielten tutkimuskeskukseksi
- 30) Luonnoksesta Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi
- 31) Luonnoksesta valtakunnalliseksi alueiden kehittämisen tavoitteiksi vuosille 2011-2015
- 32) Tenon kalastussopimuksesta
- 33) Luonnoksesta valtioneuvoston lapsi- ja nuorisopoliittisesta kehittämissuunnitelmasta opetus- ja kulttuuriministeriölle
- 34) Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmasta vuosille 2011-2016
- 35) OKM:n pääluokan valtionavustuksesta vuoden 2012 talousarviossa HE 59/2011
- 36) Hallituksen esityksestä 59/2011 vp valtion talousarvioksi vuodeksi 2012
- 37) Luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi vaaratiedotteesta
- 38) Ruskola-valtauksesta (8408/1) Lismajoella Vuotsossa
- 39) Yleisradion hallintoneuvoston kertomuksesta Eduskunnalle
- 40) Määrärahaista saamenkielisen kulttuurin edistämiseen ja saamelaisjärjestöjen toimintaan

2.4. Esitykset/aloitteet

- 1) Esitys Inarin kunnan osallistumisesta Sajoksen markkinointi- ja tuotekehitysprojektiin
- 2) Esitys saamelaiseksi kulttuurimäärärahasi valtion vuoden 2012 talousarvioon
- 3) Aloite auktorisoidun kielenkääntäjärekisterissä saamen kielten erittelemisestä; inarinsaame, koltansaame ja pohjoissaame
- 4) Aloite YK:n ihmisoikeusneuvoston alaisen alkuperäiskansojen oikeuksia tarkastelevan erityisraportoijan James Anayan raportin kääntämisestä pohjoissaamen- ja suomen kielelle
- 5) Esitykset vuoden 2012-2013 saamenkielisiksi sosiaali- ja terveystalvelujen rahoittamisesta
- 6) Esitys saamenkielisten kuntoutuskurssien järjestämisestä vuonna 2012
- 7) Esitys Nellimin tien perusparantamiseksi
- 8) Esitys saamenkielisten sosiaali- ja terveystalveluiden turvaamiseksi ja kehittämiseksi 2013
- 9) Esitys saamelaisopetuksen kehittämistä ja saamenkielistä oppimateriaalityötä koskeviksi valtionavustuksiksi vuoden 2013 valtion talousarviossa

2.5. Kannanotot, julkilausumat, muistiot ja muut

- 1) Muistio neuvotteluista kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen organisaatiomuutoksista saamen kielten osalta
- 2) Muistio: Saamelaisopetuksen mahdollistaminen saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella edellyttää pikaisia toimenpiteitä ja poliittista ratkaisua
- 3) Kommentti selvityksestä: YVA-lain ja maankäyttö- ja rakennuslain suhde
- 4) Muistio Saamenkielisen elokuva- ja televisiotarjonnan kehittämistä
- 5) Kannanotto lohenkalastuksen rajoituksista Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä Pohjanlahdella sekä Simojoessa
- 6) Kannanotto kansallisen biodiversiteettistrategian uudistamisesta
- 7) Muistutus koskien Pro Arctic Miinala Oy:n hakemusta koneellisen kullankaivun harjoittamiseksi Lismajoen varrella valtauksella 84081/1 Sodankylässä
- 8) Taustamuistio hallitusohjelman valmistelua varten

- 9) Muistio: Saamelaisten luonnon monimuotoisuuteen liittyvän perinteisen tiedon huomioiminen saamen kielten elvytysohjelmassa
- 10) Muistio saamen kielen ja maorin kielen elvyttäminen -seminaarista
- 11) Kannanotto Itellan päätöksestä lakkauttaa Lemmenjoen asiamiesposti
- 12) Kommentti koskien Kulttuuriympäristö maakuntakaavoituksessa oppaan käsikirjoituksesta
- 13) Kannanotto koskien Itä- ja Pohjois-Suomi työryhmän asettamista
- 14) Kannanotto KHO:n päätöksestä Nellimin porojen pakkoteurastuksesta

2.6. Sidosryhmätoiminta

2.6.1. Pysyväisluonteinen

- 1) Saamelaiskäräjiä edustaa Pohjoismaisen saamelaissopimuksen neuvotteluvaltuuskunnassa
Klemetti Näkkäljärvi, Irja Seurujärvi-Kari ja Erkki Lumisalmi jäseniksi ja heidän varajäsenikseen Tuomas Aslak Juuso, Anu Avaskari ja Nilla Tapiola
- 2) Saamelaiskäräjiä edustaa Melan kalastajien- ja poronhoitajien neuvottelukunnassa
Antti Näkkälä jäsenenä
- 3) Saamelaiskäräjiä edustaa Yhdenvertaisuus Etusijalle 4 – hankkeen ohjausryhmässä
Pauliina Feodoroff jäsenenä ja Pia Ruotsala varajäsenenä
- 4) Saamelaiskäräjiä edustaa Lapin metsäneuvossa
Petra Magga-Varsin varajäsenenä Juha Feodoroff
- 5) Saamelaiskäräjiä edustaa Lapin metsäohjelman laatimisen työryhmässä
Inga-Briitta Magga Sodankylän ryhmässä ja Jouni Lukkari Inarin-Utsjoen-Enontekiön ryhmässä
- 6) Saamelaiskäräjiä edustaa Kalastuksen sidosryhmistä koostuvassa ryhmässä
Nilla Tapiola ja Aimo Guttorm
- 7) Saamelaiskäräjiä edustaa Ealli biras-Elävä ympäristö- hankkeen ohjausryhmässä
Maria Sofia Aikio jäsenenä ja Päivi Magga varajäsenenä
- 8) Saamelaiskäräjiä edustaa Kylät komeaksi kehittämishankkeen ohjausryhmässä
Maarit K. Pieski jäsenenä ja Marja-Riitta Lukkari varajäsenenä

- 9) Saamelaiskäräjiä edustaa Lapin sosiaalityön ja sosiaalialan opetus- ja tutkimuskeskuksen ohjausryhmässä
Pia Ruotsala jäsenenä ja Anu Avaskari varajäsenenä
- 10) Saamelaiskäräjiä edustaa Ealli biras-Elävä ympäristö- hankkeen ohjausryhmässä
Päivi Maggan tilalla jäsenenä Birit Kitt
- 11) Saamelaiskäräjiä edustaa International Theme Routes-hankkeen ohjausryhmässä
Henry Valle jäsenenä
- 12) Saamelaiskäräjiä edustajiksi Metsäneuvostoon toimiajalle 1.7.2011-31.6.2015 esitettiin
Anu Avaskari jäseneksi ja Osmo Seurujärvi varajäseneksi tai Osmo Seurujärvi jäseneksi ja Anu Avaskari varajäseneksi
- 13) Saamelaiskäräjiä edustaa Paliskuntain yhdistyksen hallitukseen toimikaudella 2012 – 2014
Asko Länsman jäsenenä
- 14) Saamelaiskäräjiä edustaa Pohjoismaiden saamelais sopimuksen Suomen valtuuskunnan taustaryhmässä
Anu Avaskari, Nilla Tapiola ja Tuomas Aslak Juuso
- 15) Saamelaiskäräjiä edustaa Pohjoismaiden saamelais sopimus neuvotteluvaltuuskunnassa
Oula Valkeapää asiantuntijana
- 16) Saamelaiskäräjiä edustaa Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelman yhteistyöryhmässä
Inga-Briitta Magga, Asko Länsman ja Väinö Seurujärvi
- 17) Saamelaiskäräjiä edustaa Metsähallituksen kuntakohtaisissa yhteistyöryhmissä saamelaisten kotiseutualueella toimikaudella 2011-2014
Utsjoki: Maarit Pieski, Vesa Länsman ja Nilla Tapiola, varalle Rauna Guttorm, Olavi Aikio ja Urpo Vuolab;
Inari ja Sodankylä: Tauno Haltta ja Petra Magga-Vars, varalle Väinö Seurujärvi ja Harri Hirvasvuopio
Enontekiö: Anne-Maria Näkkäljärvi, Janne Näkkäljärvi ja Aslak Nils Tomas Juuso, varalle Juha Magga, Saara Ketola ja Tuomas Aslak Juuso
- 18) Saamelaiskäräjiä edustaa Sakuke –projektin ohjausryhmässä
Petra Magga-Vars edustajana ja Anu Avaskari varaedustajana ja Jouni Ilmari Jomppanen edustajana ja Tauno Haltta varaedustajana

- 19) Saamelaiskäräjiä edustaa Luonnon monimuotoisuuden kansainvälisessä asiantuntijatyöryhmässä
Klemetti Näkkäljärvi
- 20) Saamelaiskäräjiä edustaa Lapin nuorisopoliittinen kehittämisohjelma 2015 – NUPO ohjausryhmässä
Nils-Heikki Paltto varsinaisena edustajana ja Laura Niittyvuopio varaedustajana
- 21) Saamelaiskäräjiä edustaa ”Esiselvitys Karigasniemi – Utsjoki – moottorikelkkailureitin tarpeesta, vaikutuksista ja linjausvaihtoehdoista”-hankkeen ohjausryhmässä
Nilla Tapiola varsinaisena jäsenenä ja Maarit Pieski varajäsenenä
- 22) Saamelaiskäräjiä edustajiksi Kirjastoapurahalautakuntaan vuosiksi 2012–2014 esitettiin
Irja Seurujärvi-Kari, Sari Hirvasvuopio ja Veli-Pekka Lehtola
- 23) Saamelaiskäräjiä edustaa SaKaste - hankkeen ohjausryhmässä
Laila Aikio jäsenenä ja Pia Ruotsala varajäsenenä
- 24) Saamelaiskäräjiä edustaa PaKaste 2 – hankkeen neuvottelukunnassa
Arto Pohjanrinne varsinaisena jäsenenä ja varajäsenenä
Veikko Guttorm sekä Anne-Maria Näkkäljärvi jäsenenä ja varajäsenenä Heidi Eriksen
- 25) Saamelaiskäräjiä edustaa ”Jokihelmisimpukkakantojen elvyttäminen uusilla menetelmillä”-hankkeen ohjausryhmässä
Tauno Haltta
- 26) Saamelaiskäräjiä edustaa ”Saamen kielikeskus Utsjoelle” – esiselvityshankkeen ohjausryhmässä
Toimikauden 2012 – 2015 saamen kielineuvoston puheenjohtaja jäsenenä ja saamen kielineuvoston varapuheenjohtaja varajäsenenä

2.6.2. Kertaluonteinen

Saamelaiskäräjien edustajat osallistuivat seuraaviin tilaisuuksiin:

- 1) Opetusministeri Henna Virkkusen tapaaminen Helsingissä 11.1.2011 (Irja Seurujärvi-Kari, Siiri Jomppanen, Ulla Aikio-Puoskari)
- 2) Sámi Duodji johtokunnan tapaaminen Hetassa 15.1.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Suvi Juntunen)
- 3) Maa- ja metsätalousvaliokunnan kuulemistilaisuus Helsingissä 18.1.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Aimo Guttorm)
- 4) Metsien vuoden -avajaiset Helsingissä 19.1.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Aimo Guttorm)

- 5) Metsähallituslain § 4 soveltamista valmisteleva kokous Tikkurilassa 20.1.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Anu Avaskari, Heikki Paltto, Aimo Guttorm)
- 6) Matkamessut 2011 Helsingissä 21.-22.1.2011 (Heikki Paltto, Marja Männistö)
- 7) Veikko Guttormin pitäjänneuvoksen juhla Inarissa 25.1.2011 (Juha Guttorm)
- 8) Lapin nuorisotiedotus – koulutuspäivä Rovaniemellä 27.1.2011 (Niina Siltala)
- 9) Lupametsästyksen infotilaisuus Inarissa 29.1.2011 (Veikko Porsanger)
- 10) Peto-Foorumi Sallassa 31.1.2011 (Asko Länsman, Heikki Paltto)
- 11) Akwé:Kon infotilaisuus Inarissa 2.2.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Aimo Guttorm, Suvi Juntunen, Heikki Paltto)
- 12) Tove Skutnabb-Kankaan luennot Oulussa 3.2.2011 (Siiri Jomppanen, Ulla Aikio-Puoskari, Outi Paadar)
- 13) Suomen saamen kielten elvyttäminen – seminaari Oulussa 4.2.2011 (Siiri Jomppanen, Ulla Aikio-Puoskari, Outi Paadar)
- 14) Maa- ja metsätalousministeri Sirkka-Liisa Anttilan johtaman lohiryhmän sidosryhmäkuuleminen Helsingissä 8.2.2011 (Aimo Guttorm)
- 15) Kulttuuri ja kestävä kehitys – seminaari Helsingissä 9.2.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 16) Aineettoman kulttuuriperinnön suojelusopimusta koskeva seminaari Helsingissä 15.2.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 17) MRL-neuvottelupäivät Luostolla 15.-16.2.2011 (Aimo Guttorm)
- 18) Kulttuuripoliittinen selontekoa käsittelevä seminaari Helsingissä 16.2.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 19) Tapaaminen vähemmistövaltuutetun kanssa Helsingissä 16.2.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 20) Metsähallituksen lakiuudistuksen avausseminaari Helsingissä 17.2.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 21) Tapaaminen liikenne- ja viestintäministeriössä koskien saamenkielistä sanomalehdistöntukea 17.2.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 22) Lars Levi Lestadius –seminaari Torniossa 21.2.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 23) Pohjoisen ulottuvuuden II parlamentaarinen foorumi, Tromssassa 22.-23.2.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Suvi Juntunen)

- 24) Inarin kunnan kaavoittaja-arkkitehti Yrjänheikin tapaaminen Inarijärven osayleiskaavaprosessista Oulussa 28.2.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Aimo Guttorm)
- 25) Lapin liikennejärjestelmästrategian laatimisen sidosryhmätapaaminen Rovaniemellä 4.3.2011 (Tauno Haltta)
- 26) Arktinen konferenssi Berliinissä 17.-18.3.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Suvi Juntunen)
- 27) Piispa Samuel Salmen 60-vuotispäivien juhlatilaisuus Oulussa 18.-19.3.2011 (Juha Guttorm, Jouni Ilmari Jomppanen)
- 28) Norjan saamelaiskäräjien järjestämä perinteistä tietoa koskeva seminaari Kautokeinosssa 23.3.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 29) Palaveri opetus- ja kulttuuriministeriössä WIPO:sta 25.3.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Suvi Juntunen)
- 30) Valokuvaaja Antonio Briceño valokuvanäyttelyn avajaiset Caracasissa, Venezuelassa 30.3.2011 (Irja Seurujärvi-Kari)
- 31) Valtiopäivien päättäjäiset Helsingissä 12.4.2011 (Juha Guttorm)
- 32) EU Interreg hankkeiden tiedotustilaisuus Haparandassa 13.4.2011 (Outi Paadar)
- 33) Palaveri opetus- ja kulttuuriministeriön ylitarkastaja K. Santtilan kanssa Inarissa 14.4.2011 (Juha Guttorm, Tarja Porsanger, Annukka Hirvasvuopio-Laiti, Anna Näkkäljärvi, Jouni-Ilmari Jomppanen)
- 34) Kavaku-kurssi ulkoasiainministeriössä Helsingissä 14.4.2011 (Suvi Juntunen)
- 35) Tietoisku poliisihallitukselle –tilaisuus Helsingissä 19.4.2011 (Siiri Jomppanen)
- 36) Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen poropäivät Kaamasessa 28.4.2011 (Asko Länsman, Heikki Paltto)
- 37) Valtiopäivien avajaiset Helsingissä 28.4.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 38) Tapaaminen Kokkolan kaupunginteatterin edustajien kanssa Oulussa 29.4.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 39) Vähemmistövaltuutettu Eva Biaudetin tapaaminen Inarissa 4.5.2011 (Siiri Jomppanen, Ulla Aikio-Puoskari, Pia Ruotsala, Niina Siltala, Lydia Heikkilä)
- 40) Vähemmistövaltuutettu Eva Biaudetin tapaaminen Inarissa 9.5.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Pia Ruotsala, Suvi Juntunen)
- 41) Tasavallan Presidentin päivällinen Helsingissä 10.5.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Irja Seurujärvi-Kari)

- 42) Metsähallituksen järjestämä Utsjoen kesäaikaisia maastouria käsittelevä kokous Inarissa 10.5.2011 (Asko Länsman)
- 43) Metsähallituksen järjestämä Enontekiön kesäaikaisia maastouria käsittelevä kokous Hetassa 11.5.2011 (Juha Magga)
- 44) YK:n lapsenoikeuksien komitean jäsen Maria Herzogin tapaminen Jyväskylässä 11.5.2011 (Inga Helander, Anna-Katariina Feodoroff, Niina Siltala)
- 45) Kieliseminaari Tromssassa 11.-12.5.2011 (Outi Paadar)
- 46) Hallitusneuvottelut Helsingissä toukokuussa 2011 (Klemetti Näkkäläjärvi)
- 47) Hollannin suurlähettilään Nicolaas Beetsin ja Hollannin parlamenttiryhmän vierailu Inarissa 12.5.2011 (Irja Seurujärvi-Kari, Siiri Jomppanen, Ulla Aikio-Puoskari, Pia Ruotsala, Anna Näkkäläjärvi, Hannu Kangasniemi, Marja Männistö)
- 48) Alkuperäiskansojen pysyvä foorumi New Yorkissa 23.5.-27.5 (Irja Seurujärvi-Kari, Erkki Lumisalmi)
- 49) Työpaja ympäristöministeriössä biodiversiteettistrategian päivittämiseksi Helsingissä 23.5.2011 (Suvi Juntunen)
- 50) Uuden terveydenhuoltolain toimeenpano-seminaari Rovaniemellä 24.5.2011 (Pia Ruotsala)
- 51) Saamen kielilautakunnan miniseminaari Koutokeinossa 31.5.2011 (Outi Paadar, Hanna Mattila)
- 52) Poroparlamentti Rovaniemellä 6.-7.6.2011 (Asko Länsman, Heikki Paltto)
- 53) Peto- ja lohifoorumi Rovaniemellä 8.6.2011 (Heikki Paltto)
- 54) FiBLUL – vuosikokous Helsingissä 8.6.2011 (Irja Seurujärvi-Kari, Petter Morottaja ja Erkki Lumisalmi)
- 55) Keskustelu SáFá-projektista Kaisa Huuvan kansa Ruotsin saamelaiskäräjillä Kiirunassa 4.7.2011 (Hanna Mattila)
- 56) Tapaaminen Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksessa (Kotus) Pirkko Nuolijärven kanssa 2.8.2011 (Hanna Mattila)
- 57) Saamenkielen opetusjärjestelyt Rovaniemen kaupungissa, Rovaniemi 16.8.2011 (Ulla Aikio-Puoskari)
- 58) Erämaalakiseminaari 15.8.2011 Rovaniemellä (Klemetti Näkkäläjärvi, Heikki Paltto, Jouni Lukkari)

- 59) Ympäristöministeriön, Metsähallituksen, Lapin Ely-keskuksen, kolttaneuvoston ja saamelaiskäräjien yhteiset luonnonsuojelukäräjät Kutturassa ja Inarissa 16.8–17.8.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Suvi Juntunen, Heikki Paltto, Juhani Magga, Jouni Lukkari)
- 60) Kaapin Jounin tilan avajaiset 17.8 Lemmenjoella (Klemetti Näkkäljärvi, Heikki Paltto, Jouni Lukkari ja Suvi Juntunen)
- 61) Museoviraston kanssa käydyt neuvottelut Haag-luennoinnista Helsingissä 22.8.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Inker-Anni Sara)
- 62) Suurlähettiläspäivälliset Helsingissä 23.8.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 63) 10. pohjoismainen kansanterveyskonferenssi Turussa 24.8.–26.8.2011 (Lydia Heikkilä)
- 64) Helsingin yliopiston Pohjois- Suomen kurssin metsäretki 30.8.2011 Inarissa (Aimo Guttorm)
- 65) Saamen kielten elvyttämisohjelmaa valmistelleen työryhmän vierailu Inarissa 29.8-30.8.2011 (Ulla Aikio-Puoskari, Siiri Jomppanen, Pia Ruotsala, Hannu Kangasniemi, Suvi Juntunen, Petra Magga-Vars, Outi Paadar, Anni Näkkäljärvi, Hanna Mattila, Petter Morottaja)
- 66) Neuvottelut ympäristöministeriössä 31.8.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Suvi Juntunen)
- 67) Musiikkitalon avajaiset Helsingissä 31.8.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 68) Tenojoen kalastussopimusneuvottelut 1.9.2011 Maa- ja metsätalousministeriössä (Nilla Tapiola, Asko Länsman ja Aimo Guttorm)
- 69) Lismajoen koneellisen kullankaivuun ympäristölupahakemuksen katselmus Roivaisen kylässä 1.9.2011 (Aimo Guttorm)
- 70) Kolttakulttuurin syystapahtuma 6.9.2011 Sevettijärvi (Erkki Lumisalmi)
- 71) Maisemaseminaari 8.9.2011 Inarissa (Suvi Juntunen)
- 72) Seminaari saamenkielen ja maorikielten elvyttämisestä Helsingissä 13.9.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Irja Seurujärvi-Kari, Petra Magga-Vars, Anu Avaskari, Erkki Lumisalmi, Asko Länsman, Ulla Aikio-Puoskari, Siiri Jomppanen, Outi Paadar, Pia Ruotsala, Anne Nuorgam, Hanna Mattila, Laura Niittyvuopio)
- 73) Saamelaiskäräjien hallituksen ja oikeusministeri Anna-Maja Henrikssonin tapaaminen Helsingissä 13.9.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Petra Magga-Vars, Asko Länsman, Anu Avaskari, Juha Guttorm, Suvi Juntunen)
- 74) Illalliset saamenkielten ja maorikielten elvyttämistä käsitelleen seminaarin uusiseelantilaisen pääluennoitsijan Aucklandin yliopiston professori Tania Kai'an kunniaksi 13.9.2011 Helsingissä. (Irja Seurujärvi-Kari, Erkki

Lumisalmi, Anu Avaskari, Petra Magga-Vars, Asko Länsman, Ulla Aikio-Puoskari)

- 75) Saamelaiskäräjälain mukaiset neuvottelut Työ- ja elinkeinoministeriön kanssa valtakunnallisista alueiden kehittämisen tavoitteista Helsingissä 15.9.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Suvi Juntunen)
- 76) Viimeinen aamutähti-seminaari Kokkolassa 16.9.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 77) Lapin nuorisofoorumi Rovaniemellä 17.9.2011 (Laura-Maija Niittyvuopio, Elli-Marja Hetta)
- 78) Unkarin puhemiesvaltuuskunnan vierailu Saariselällä 25.9.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 79) Neuvottelut Paavisvuono-Apajalahden ranta-asemakaavasta Rovaniemellä 26.9.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Iida Leinonen)
- 80) Unkarin puhemiesvaltuuskunnan vierailu Inarissa 26.9.2011 (Pia Ruotsala)
- 81) Saamelaisten sosiaali- ja terveysalan kehittämissuunnitelman arviointi- ja tarpeet uudella ohjelmakaudella - seminaari Ivalossa 28.9.2011 (Ristenrauna Magga, Maria Sofia Aikio, Arto Pohjanrinne, Heikki Hirvasvuopio, Pia Ruotsala, Lydia Heikkilä)
- 82) Neuvottelut opetusministeriössä Kotus-laista 3.10.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Siiri Jomppanen, Petra Magga-Vars)
- 83) Neuvottelut Metsähallituksen ja kolttaneuvoston kanssa metsähallituslain § 4 soveltamisesta Rovaniemellä ja Inarissa 4.10.2011 (videoneuvottelu) (Klemetti Näkkäljärvi, Heikki Paltto, Aimo Guttorm)
- 84) Miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut turvataan tulevaisuudessa Pohjois-Suomessa, PaKaste-tulosseminaari Rovaniemellä 4.10.–5.10.2011 (Lydia Heikkilä, Pia Ruotsala)
- 85) Posken 10-vuotisjuhla Rovaniemellä 4.10.2011 (Lydia Heikkilä)
- 86) Saamelaiskäräjälain 9 mukaiset neuvottelut Lapin Liiton kanssa 5.10.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Suvi Juntunen)
- 87) Kotiin annettavien saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämistilaisuus Inarissa 10.10.2011 (Ristenrauna Magga, Pia Ruotsala)
- 88) Petofoorumi Helsingissä 11.10.2011 (Heikki Paltto)
- 89) BEAR-ulkoministerikokous Kiirunassa 11.–12.10.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)

- 90) Seminaari- ja kuulemistilaisuus Suomen ensimmäisen kansallisen ihmisoikeustoimintaohjelman valmistelusta 12.10.2011 Helsingissä (Irja Seurujärvi-Kari)
- 91) Pohjoismainen saamelaisnuorten konferenssi Saariselällä 13.10.–15.10.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Erkki Lumisalmi, Tuomas Aslak Juuso, Inka Nuorgam, Anna Näkkäljärvi-Länsman)
- 92) Lapin ilmastostrategia-seminaari Rovaniemellä 17.10.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 93) NPLD:n yleiskokous Eskilstunassa 26.-27.10.2011 (Outi Paadar)
- 94) Saamentutkimuksen syke-seminaari Rovaniemellä 27.-28.10.2011 (Ulla Aikio-Puoskari, Inker-Anni Sara)
- 95) Indigenous Film Conference Koutokeinossa 27.-29.10.2011 (Tarja Porsanger)
- 96) WG8J7 kokous Montrealissa Kanadassa 31.10.-4.11.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Nilla Tapiola ja Suvi Juntunen)
- 97) Ihmisoikeustoimijoiden paneeli Helsingissä 1.11.2011 (Aimo Guttorm)
- 98) Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja Kimmo Sasin ja Lapin kansanedustajien tapaaminen Helsingissä 8.11.2011 (Juha Guttorm, Veikko Guttorm)
- 99) Senaattikiinteistöjen 200-vuotis juhlanäyttely Oulussa 8.11.2011 (Juha Guttorm)
- 100) NPLD:n vähemmistökielisten nuorten konferenssi Irlannissa 8.-10.11.2011 (Heli Huovinen)
- 101) Saamelaisen parlamentaarisen neuvoston nuorten seminaari Kirkkoniemessä Norjassa 9.11.2011 (Nils-Heikki Paltto, Elli-Marja Hetta, Saara-Maria Salonen, Tuomas Aslak Juuso, Inka Nuorgam)
- 102) Saamelaisen parlamentaarisen neuvoston kokous 9.11.2011 ja konferenssi 10.11.2011 Kirkkoniemessä (Klemetti Näkkäljärvi, Heikki Paltto, Tauno Haltta, Erkki Lumisalmi, Maria Sofia Aikio, Rauni Äärelä, Tuomas Aslak Juuso, Nils-Heikki Paltto, Elli-Marja Hetta, Saara-Maria Salonen, Inka Nuorgam, Aimo Guttorm, Siiri Jomppanen, Outi Paadar, Hanna Mattila, Minna Vaarala)
- 103) Opetus- ja kulttuuriministeriön virkamiesten tapaaminen Inarissa 14.11.2011 (Laura-Maija Niittyvuopio, Saara-Maria Salonen, Mira Rauhala, Inka Nuorgam)
- 104) Opetus- ja kulttuuriministeriön lapsi- ja nuorisopoliittisen kehittämisohjelman neuvottelut Inarissa 15.11.2011 (Laura-Maija Niittyvuopio, Saara-Maria Salonen, Mira Rauhala, Tuomas Aslak Juuso, Inka Nuorgam)

- 105) Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen vierailu Inarissa 17.-18.11.2011 (Juha Guttorm, Pia Ruotsala)
- 106) Tenojoen lohikantojen kalastusta koskeva seminaari Utsjoella 17.11.2011 (Aimo Guttorm)
- 107) Eduskunnan sivistysvaliokunnassa tapaaminen Helsingissä 18.11.2011 (Siiri Jomppanen)
- 108) Keskustelutilaisuus saamelaisnuorten yhdenvertaisuus tilanteesta Saariselällä 26.11.2011 (Pekka Aikio, Heli Huovinen, Mira Rauhala, Lasse Lehtola, Inka Nuorgam)
- 109) Tasavallan Presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotto Helsingissä 6.12.2011 (Klemetti Näkkäljärvi)
- 110) Kieliteko-palkinnon luovutustilaisuus Hetassa 7.12.2011 (Siiri Jomppanen, Outi Paadar)
- 111) Metsähallituksen ja kolttien kyläkokouksen yhteiskokous Levillä 8.-9.12.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Heikki Paltto, Aimo Guttorm)
- 112) Inarin ala-asteen suunnitelmia koskeva tiedotustilaisuus Ivalossa 12.12.2011 (Juha Guttorm)
- 113) Tapaaminen kulttuuriministerin valtiosihteerin kanssa Helsingissä 20.12.2011 (Klemetti Näkkäljärvi, Inker-Anni Sara)

* * * * *